

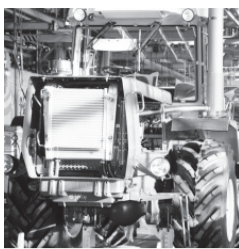
Андрій Ніцой: Влада виробила стратегію, як позбутися майбутніх майданів

Директор Центру стратегічних розробок — про подробиці вбивства В'ячеслава Чорновола, системну роботу спецслужб проти України та політичну культуру

» стор. 4

ВВП на старті. Низькому...

Українська економіка повільно, але оговтується від дій Росії. Надати ж прискорення нашому розвитку можуть реформи, робота Нацбанку і зміна правил у податковій сфері

» стор. 7

До нас їде ревізор

Періс Хілтон візьме участь у відкритті «Гранд Готелю» у Львові

» стор. 16

Україна молода

Середа, 28 березня 2018 року

№ 35 (5351)

4 820094 140026 >

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,99 грн
1 € = 33,19 грн
1 рос. руб. = 0,4 грн

Валізи, вокзал, Росія...

Давно пора: за отруєння двох громадян Великобританії по всьому світу висилають російських дипломатів

» стор. 6

Росія знову ризикує опинитися за «залізним муром».

Ірина Геращенко
перший заступник голови Верховної Ради України

«Якщо Путін прийме рішення, то завтра нам віддадуть Карпюка, Клиха, Сенцова, Суцєнка, Кольченка, Гриба, Панова і кримських татар. Але поки ми бачимо, що це заблоковано».

■ ПРЯМА МОВА

У кума Путіна неприємності

Генпрокурор заявив про ймовірність тріади Медведчук-Рубан-Савченко

Тетяна МИЩЕНКО

Генпрокурор України Юрій Луценко публічно назвав центром антиукраїнської пропаганди «Український вибір» — проект одіозного політика Віктора Медведчука, кума президента РФ Володимира Путіна.

«У нас є запитання до діяльності «Українського вибору» як центру антиукраїнської пропаганди, — заявив Генеральний прокурор Юрій Луценко в ефірі телеканалу ICTV. — За два тижні до подій із затриманням Рубана та Савченко СБУ, військова прокуратура та кримська прокуратура ліквідували декілька антиукраїнських кубел, які за гроші Москви, які ми вилучили, за планами Москви, які ми також із завданнями вилучили, в Дніпрі, Харкові, Львові, Київській та Миколаївській областях організували підривну діяльність на території України...»

Центром таких дій, за багатьма даними, може бути партія, яка називається «Український вибір», яку очолює пан Медведчук. І ми дійсно цим займаємось понад рік.

Друга частина, більш серйозна, — це ймовірна причетність самого пана Медведчука до діяльності і Рубана, і Савченко. Ми вивчаємо їхні ймовірні контакти».

«Ми прекрасно розуміємо, що Рубан і Савченко, навіть якщо б їм вдалося завербувати цілий полк спецназу, не могли б діяти окремо від якогось більш глобального плану, — констатував Генпрокурор. — І я особисто вважаю, що події під час перекриття центральних магістралей, спроб штурму Жовтневого палацу тощо, які демонстрували прихильники Саакашвілі, були частиною плану з дестабілізації».

«Те, що якийсь глобальний план зі зміни, усунення конституційного ладу в Україні, я упевнений — існує. І ми шукаємо цей мозковий центр», — додав Юрій Луценко.

Утім варто нагадати, що Петро Порошенко під час нещодавньої пресконференції, присвяченої планам на 2018 рік, заявив, що найефективнішим перемовником у справі звільнення заручників із територій, підконтрольних сепаратистам, виявився Віктор Медведчук. «Знаєте чому? Тому що рішення про звільнення приймає безпосередньо Путін», — уточнив Президент.

Чи не означає це, що влада на нинішньому етапі торгується з кумом агресора Володимира Путіна? І випробовує різні способи впливу. Бо заява у телеєфірі Генпрокурора — це ще не офіційне звинувачення. Час покаже. ■

■ ОГОЛОШЕННЯ

Диплом, виданий Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу, інститутом післядипломної освіти, ДСК №107465, на ім'я Сторожева Романа Івановича, вважати недійсним.

■ НА ФРОНТІ

Нехай буде тиша

Переговорники домовилися про великоднє перемир'я на Донбасі

Ірина ЛУГОВА

Тристороння контактна група домовилася про перемир'я в зоні бойових дій напередодні Великодня. Про це повідомила нардеп та уповноважена Президента з мирного врегулювання ситуації в Донецькій і Луганській областях Ірина Геращенко. Ініціатором була українська сторона. За її словами, впродовж війни перемир'я оголо-

шували 12 разів, і жодного — не дотримувалися. Але на час перемир'я інтенсивність обстрілів значно зменшувалася, отже, було в рази менше загиблих і поранених.

«Україна шукає всі шляхи для припинення вогню, зменшення обстрілів, аби зберегти життя своїх військових і цивільного населення, — констатує Ірина Геращенко. — Жодного разу публічно на підтримку режиму

тиші не виступив російський президент, не підтримав оголошене перемир'я публічно, не дав команду маріонеточним «владам республік» не стріляти».

Політик також зазначила, що всі лідери нормандського формату мають публічно висловитися на підтримку повної та беззастережної тиші на Донбасі.

Нагадаємо, напередодні бойовики відновили інтенсивні обстріли на передовій. Упродовж доби 26 березня вони здійснили 47 обстрілів українських позицій.

На донецькому напрямку з 82-мм мінометів і гранатометів різних типів бойовики обстрілювали захисників Авдіївки. З гранатометів, великокаліберних кулеметів і стрілецької

зброї вели вогонь по наших опорних пунктах у Водяному. Гранатомети працювали в районі Шахти Бутівка та Кам'янки, великокаліберні кулемети — по оборонцях Павлополя, Пісків і Верхньоторецького. Стрілецьку зброю застосовували поблизу Мар'їнки, Авдіївки, Широкиного, Талаківки та Гнутового.

На луганському напрямку під вогонь із гранатометів і великокаліберних кулеметів потрапили захисники Луганського і Троїцького. Із БМП і кулеметів противник обстріляв наші укріплення під Новгородським, а зі стрілецької зброї — поблизу Станиці Луганської. Унаслідок ворожого вогню українські воїни не постраждали. ■

Ірина КИРПА

У Московському міському суді 27 березня розпочалися попередні слухання у справі незаконно заарештованого у Москві кореспондента Укрінформу Романа Суцєнка. Попередні слухання у таких справах у РФ завжди проводяться в закритому режимі.

«Роман Суцєнко провини не визнає у повному обсязі», — про це адвокат журналіста Марк Фейгін написав у Twitter.

Нагадаємо, власного кореспондента Укрінформу у Франції Романа Суцєнка, порушуючи міжнародні правила, затримали 30 вересня 2016 року в Москві, куди він прибув із приватною поїздкою. 7 жовтня йому висунули обвинувачення в «шпигунстві». У ФСБ Росії заявили, що Суцєнко є співробітником Головного управління розвідки Міноборони України. В ГУР МОУ це спростували. 24 січня 2018 року Московський міський суд продовжив строк тримання під вартою Суцєнка на два місяці — до 30 березня 2018 року.

Веде попередні слухання у справі Суцєнка в Мосміськсуді суддя Олег Музиченко. Марк Фейгін кореспонденту Укрінформу його охарактеризував так: «Людина інтелігентної зовнішності. Здається, розуміє українську мову. Говорить тихо, ввічливо. Неконфліктний. Не всі клопотання відхиляє. Але для нас це нічого не означає. Музиченко — частина системи. А рішення у справах, подібних до нашої, в Росії вирішуються не в суді».

Якщо «вину» українця буде доведено, йому загрожує не менше 20 років позбавлення волі. Російські спецслужби «накопали» 12 томів у справі про шпигунство Романа Суцєнка. На вивчення матеріалів справи в адвоката та його підзахисного пішло більше п'яти місяців

Роман Суцєнко перебуває в СІЗО

Тетяна МИЩЕНКО

На позачерговому засіданні Національного агентства з питань запобігання корупції 28 березня обирають нового голову НАЗК. Саме цим числом закінчується термін повноважень нинішньої очільниці Національного агентства з питань запобігання корупції Наталії Корчак. Згідно із законодавством, голову НАЗК обирають лише на один термін, неможливо цю посаду отримати вдруге. Керівника НАЗК обирають серед нинішніх членів агентства.

«Усім, кому весь час заважала Корчак, її «неправомірні/неправильні/незаконні/

■ ПОЛІТВ'ЯЗНІ

Вирішують не у суді

Розпочалися попередні засекречені слухання у справі Романа Суцєнка

Роман Суцєнко.
Фото з сайту rferl.org.

«Лефортово» з 30 вересня 2016 року, а побачитися з дружиною та донькою зміг лише через 18 місяців після затримання. Нещодавно, на початку березня, журналіст дізнався про смерть свого батька, проте виїхати на похорон близької людини не зміг.

«Я дуже сподіваюся, що мій підзахисний вийде на волю вже у травні поточного року напередодні чемпіонату світу з футболу, який має проходити в Росії, — каже адвокат Марк Фейгін. — За програмою обміну військовополоненими на свободу також повинні вийти Олег Сенцов та Олександр Кольченко».

Усі апеляційні скарги на незаконність утримання Романа Суцєнка під

вартою категорично відхиляються. Немотивовано відхилено і клопотання про надання консулу України в Москві Геннадію Брескаленку статусу громадського захисника.

— Журналісти не повинні страждати через конфлікти між країнами, тому кореспондент Укрінформу Роман Суцєнко повинен бути негайно звільнений з ув'язнення в Росії, — впевнений представник ОБСЄ з питань свободи ЗМІ Арлем Дезір. — Представники моніторингової місії при Організації з безпеки та співробітництва в Європі домагатимуться свободи для Романа Суцєнка, Станіслава Асєєва та Миколи Семени. ■

■ ВІДДІЛ КАДРІВ

Голова антикорупції

Обиратимуть керівника НАЗК

непрофесійні» дії, гаражі, неподання у відставку, принциповість, «зв'язки з Народним фронтом», голос, зовнішність і т. п., хочу повідомити — у середу, 28 березня, спливає термін моїх повноважень як голови НАЗК. Не сумнівайтеся, за посаду не тримаюсь і з великим задоволенням «брем'я слави» перекаду на чужі плечі», — написала напере-

додні у «Фейсбуці» Наталія Корчак.

Нагадаємо, керівник департаменту фінансового контролю Національного агентства із питань запобігання корупції Ганна Соломатіна звинуватила голову НАЗК Наталію Корчак у фальсифікаціях перевірок електронних декларацій та зловживанні становищем. Також

вона заявила, що «куратор НАЗК» в адміністрації Президента намагався встановити контроль над рішеннями агентства, а коли Соломатіна відмовилася — Корчак фактично підпорядкувала її департамент лояльній до себе людині. Пізніше Соломатіна навіть оприлюднила листування з куратором АП.

Ганна Соломатіна написала заяву про звільнення. У НАЗК наполягають, що вона вже не є співробітницею агентства, а жінка це заперечує. В АП, зрозуміло, заперечували інформацію, публічно озвучену й передану в антикорупційні органи Ганною Соломатіною. ■

Людмила НІКІТЕНКО

Днями Верховна Рада внесла зміни до законопроекту про заборону з 1 січня 2019 року поставки, виробництва і продажу в Україні мийних засобів на основі фосфатів. До цього переліку входять і шампуні та низка інших засобів гігієни.

«Основні діючі компоненти всіх пральних порошків — це так звані поверхнево активні речовини (ПАР), які представляють собою надзвичайно активні хімічні сполуки. Вони проникають у мікросудини шкіри, всмоктуються в кров, накопичуються в організмі людини та викликаючи порушення імунітету, розвиток алергії, ураження мозку, печінки, нирок, легенів», — йдеться у пояснювальній записці до проекту постанови Верховної Ради «Про розроблення Загальнодержавної програми щодо зменшення та поступового припинення використання на території України мийних засобів на основі фосфатів»

Як стверджують експерти, зазвичай у порошках містяться 15-20% поверхнево активних речовин, решта 80% припадає на фосфатні добавки, хімічні та оптичні відбілювачі, ароматизатори, барвники, тож навіть кількаразове виполіскування в гарячій воді не призводить до повного звільнення одя-

ЕКОЛОГІЯ

Не сипте ПАР на рани

Через рік в Україні заборонять фосфатні мийні засоби

гу від цього «добра». На нашому ринку більшість мийних засобів, а це приблизно 350-450 тисяч тонн на рік, містять максимальну кількість фосфатних сполук.

Використання таких мийних засобів (заборонених у країнах Європи, США та Канади) призводить до того, що 70% поверхневих вод нашої країни і значна частка запасів підземних, втратили своє значення як джерела питного водопостачання. І найбільшим фактором впливу на поширення забруднення водойм є якість зворотних вод, які скидаються водокористувачами. Як показує світовий досвід, навіть очисні споруди у цій ситуації не вирішують проблеми захисту водойм від забруднення фосфатами.

А враховуючи те, що більшість каналізаційних мереж та споруд у нас не працюють належним чином, фосфати, не затримуючись, потрапляють у відкриті водойми і повертаються до нас із

питною водою. Тому маємо «цвітіння» Дніпра влітку та мертву рибу в головної водній артерії. І це стосується також Дністра, Сіверського Донця, Тиси, Десни, Прип'яті, куди, за даними експертів, потрапляє близько 60% загального фосфору, що міститься у мийних засобах на основі фосфатів, викликаючи інтенсивне розмноження синьо-зелених водоростей.

Тож уже з наступного року передбачена заборона на мийні засоби з часткою фосфатів понад 5%, а також на хлор або хлорорганічні сполуки.

Із 2021-го фосфатів у пральних порошках має залишитися менше 0,2%, а аніонних поверхнево-активних речовин — максимум 3% від маси мийного засобу.

Для виробників і розробників мийних засобів у законопроекті передбачено також стимули — впровадження програм пільгового кредитування та оподаткування. ■

ГУЧНА СПРАВА

Вигідна смерть

У камері СІЗО знайшли мертвим подільника кримінального авторитета Мультика

Ірина КИРПА

Підозрюваний у справі Михайла Титова 37-річний Дмитро Леонов був знайдений мертвим у камері рано вранці. Тіло вже направлено на судово-медичну експертизу, попередні висновки лікарів: миттєва смерть від природних причин через тромб, що відірвався.

Про загиблого відомо, що він працював у команді кримінального авторитета, відомого у місті Миколаїв як Мультик, та до 2016 року мав посвідчення помічника народного депутата України від Комуністичної партії Миколи Дзарданова.

— Моєму підзахисному свідомо відмовили у виході під заставу, щоб убити важливого свідка у стінах СІЗО, — впевнений адвокат Сергій Войченко. — Стан здоров'я Дмитра Леонова стрімко погіршувався, однак допомоги він не отримував. В останній місяць я неодноразово подавав клопотання щодо зміни запобіжного заходу на домашній арешт, проте Миколаївська обласна прокуратура постійно відповідала відмовою.

На думку захисника, Леонова прибрали з поля гри свідомо, адже він помер буквально за пару днів до того моменту, коли мало відбутися перше судове засідання у справі Мультика. Дружина загиблого арештанта підтверджує, що її чоловік скаржився на постійні погрози з боку слідства та боявся за своє життя.

— Дмитро розповідав мені, що йому відверто заявили, що він помер, якщо стане давати свідчення проти Михайла Титова, — розповіла Олеся Леонова. — У смерті його чоловіка винні правоохоронці, причетні до розслідування справи, яка слухається у Маріупольському суді. Все сталося при заступництві миколаївських прокурорів Степана Божіло та В'ячеслава Єрошкина.

На руках у вдови Леонова залишилося двоє неповнолітніх дітей. Жінка пообіцяла, що подасть позов до Європейського суду з прав людини та буде домагатися справедливості під стінами Генпрокуратури України.

Нагадаємо, Дмитро Леонов був фігурантом так званої «справи Титова», яку ініціювали слідчі СБУ та ГПУ влітку минулого року. У рамках розслідування було затримано шістнадцять осіб, а також самого Михайла Титова (Мультика). Затриманим інкримінували викрадення людей, торгівлю зброєю та наркотиками, а також участь у корупційних схемах із високопосадовцями з Миколаєва.

Усі фігуранти резонансної справи сім місяців перебували в Маріупольському СІЗО (Донецька область) та чекали на початок суду 30 березня 2018 року. Однак у ніч на 17 березня миколаївська прокуратура, порушуючи рішення Маріупольського суду, потайки перевезла Михайла Титова та Дмитра Леонова з Маріуполя до Миколаєва нібито для проведення додаткових слідчих дій. Буквально через пару днів після цього Леонов був знайдений мертвим у своїй камері...

На даний час поліція порушила кримінальну справу за фактом смерті Леонова за статтю 115 КК України («Умисне вбивство»). Адвокати померлого підприємця з Миколаєва пообіцяли, що зроблять все можливе для того, щоб призначене на 30 березня судове засідання у Маріуполі відбулося, незважаючи на факт загибелі важливого свідка. На їхню думку, причиною смерті Дмитра Леонова стало бажання прокурорів приховати відсутність фактичних доказів провини незаконно затриманих фігурантів «справи Титова». ■

БЛАГОУСТРІЙ

Потвори з окраси

Тернополяни зареєстрували петицію проти обрізки дерев

Світлана МИЧКО

Жителі Тернополя вже не перший рік обурюються потворним виглядом дерев на вулицях та в парках міста, які після так званої санітарної обрізки комунальниками стають схожими на цурпалки. Працівники відповідних служб та чиновники міськради не раз пробували переконувати тернополян, що все робиться за правилами і що таке обрізання деревам тільки на користь. Однак небайдужі містяни почали слідкувати за подальшим станом дерев і неодноразово переконувалися у протилежному.

У результаті громадські активісти вирішили розмістити на сайті Тернопільської міської ради електронну петицію «Проти санітарної обрізки дерев». «Заборонити значну вирубку дерев у місті, особливо у парках, скверах, алеях, дворах житлових будинків, — йдеться в ній. — Замість кожного зрубаного дерева повинно бути посаджено нове. Заборонити так звану «омолоджуваль-

ну» або «санітарну» обрізку дерев «під стовп». Ця обрізка калічить дерева, вони вже ніколи не будуть повноцінно розвиватись, а значна частина їх просто загине. Такого немає в цивілізованих країнах світу, не повинно бути і в нас. Про майбутнє потрібно думати вже сьогодні».

Далі автор петиції Віра Чупрова посилається на Постанову Кабінету Міністрів України № 559 від 08.04.1999 року «Про такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної зеленим насадженням у межах міст та інших населених пунктів», де зазначено, що обрізати крони дерев дозволяється не більш ніж на 30 відсотків їх довжини. Обрізка від 1/3 до 1/2 довжини крони дерева уже кваліфікується як пошкодження і передбачає стягнення штрафу. Обрізання ж на більш ніж 1/2 довжини крони кваліфікується уже як пошкодження, що призводить до припинення росту, і тягне за собою штраф на значно більшу суму.

Від 13 березня — початку збору підписів за пети-

На такі цурпалки перетворюються тернопільські дерева після «санітарного обрізання»

Фото з сайту zbudovano.te.ua.

цію — назбиралося вже більше третини голосів, необхідних для того, щоб на неї відреагувала місцева влада.

Тим часом проблему активно обговорюють і в соціальних мережах. Ось що, приміром, написала нещодавно на своїй сторінці у «Фейсбуці» тернополянка Людмила Чеховська: «Друзі, не давайте себе ошукати! Якщо ми з вами не захистимо зелені насадження міста, то ніхто цього не зробить... Якщо спостерігаєте обрізання дерева, а тим більше по стовбу, поцікавтеся, чи є у підрядників на це документи і чи фігурує в них термін «омолодження»,

тому що таке обрізання дерев має мати серйозні підстави, а не просту вказівку якогось замовника.

Має бути дефектний акт комісії з чіткою вказівкою причини і кількості дерев, що підлягають такому обрізання, а от «санітарне обрізання», яким нам із вами часто намагаються закрити рот, — це всього лиш обрізка сухих гілок, яка має сенс тоді, коли дерево уже зелене... Немає документів — викликайте поліцію, фотографуйте місце, привертайте увагу, не проходите повз, тому що таке обрізання без вагомих причин — варварство!». ■

ПРЕЦЕДЕНТ

Не бийте рибалку

Орендатора ставка змусили відпрацювати тиждень на суспільних роботах за розмахування веслом

За словами потерпілого, орендар підійшов до нього напідпитку й почав вимагати плату за спійману рибу. Той грошей не дав, за що й отримав на горіхи. Односелець не лише побив його веслом, а й поламав усі вудки. Рибалка, приїхавши додому, викликав поліцію й звернувся до лікарні, оскільки його тіло було вкрите синцями.

У свою чергу, нападник власну жорстокість пояснив тим, що рибалка з'явився на ставку в період нересту і не відреагував належним чином на проханьня забиратися геть. Утім суд, керуючись даними свідків, які зайняли сторону потерпілого, все ж не залишив цей вчинок без покарання, присудивши 150 годин суспільних робіт нападнику. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Харківська область

Інцидент стався на березі ставка у селі Новоосинівка Куп'янського району. Керівнику місцевого приватного сільськогосподарського підприємства «Перемога», який орендує це водоймище, не сподобалося, що чоловік прийшов сюди ловити рибу. «Діючи з умислом на спричинення тілесних ушкоджень, він завдав один удар дерев'яним веслом для човна в область паху потерпілого, внаслідок чого останній впав на землю, — повідомили правоохоронці. — Продовжуючи свої протиправні дії, обвинувачений завдав ще не менше п'яти ударів вказаним веслом у тім'яну частину голови, в область правого плечового суглобу, зап'ястя правої та лівої рук».

ДІЙОВІ ОСОБИ

Андрій Ніцой: Влада виробила стратегію, як позбутись майбутніх майданів

Директор Центру стратегічних розробок — про подробиці вбивства В'ячеслава Чорновола, системну роботу спецслужб проти України та політичну культуру

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Днями ми відзначили 19-ті роковини трагічної загибелі лідера Народного руху України В'ячеслава Чорновола. Ця загибель стала однією з перших трагічних «випадковостей», якими збагатилася за часи незалежності наша політика і в розслідуванні яких досі немає однозначної відповіді. Народний депутат Анатолій Єрмак звинувачував у загибелі В'ячеслава Чорновола заступника начальника загону спеціального призначення «Сокіл» МВС Юрія Ненаженка і генерала-полковника, начальника міліцейської розвідки під назвою «Управління кримінального пошуку», керівника апарату МВС Едуарда Фере. І, звичайно ж, усе це не могло обійтися без відома головного міліціонера країни Юрія Кравченка. У лютому 2003 року Анатолій Єрмак так само загинув в автокатастрофі за дивних обставин. Едуард Фере (який так само причетний і до вбивства Георгія Гонгадзе) у тому ж 2003-му раптово впав у кому і через шість років помер у лікарні, не приходячи до тями. Юрій Кравченко застрелився 4 березня 2005 року, перед тим, як іти на допит у Генпрокуратуру. Попри те, що пострілів було зроблено два, всі зупинилися на офіційній версії про самогубство.

Про всі ці таємничі сторінки нашої історії ми розговорилися із директором Центру стратегічних розробок Андрієм Ніцоєм. І саме собою виникло питання: що можна протиставити цьому і як перестати бути пішаком у чужій грі.

«Якби було розслідувано вбивство Чорновола, то не було б убивства Гонгадзе»

■ **Пане Андрію, ви одним із перших опинилися на місці аварії. Які недоречності вам упали у вічі?**

— Я був із В'ячеславом Максимовичем у той день у Кіровограді і повертався з усіма іншою машиною. І я справді був одним із перших, хто опинився на місці трагедії. І це справді майже детективна історія. Коли ми кинулися відкривати машину, я звернув увагу на одного чоловіка, який випадково опинився на місці аварії. Він допомагав виламувати двері з боку водія, і тоді зазирнув досередині і сказав: «О, це ж Чорновіл». Я то знав, хто в машині. А як могла стороння людина в темряві зорієнтуватися і впізнати, якщо ти не знаєш про це наперед?

Мене це тоді дуже здивувало. І я десять років розповідав про це слідчим, наполягав на важливості цього моменту, пропонував намалювати фоторобот. У січні 2014-го, коли в Борисполі був суд, я ще раз розповів про це і попросив у судді подивитися фото, які є у справі. Мені показали фотографії, і я на одній із них показав впізнав того чоловіка. Виявляється, це один із фігурантів справи. Тоді мої свідчення в суді боляче вдарили на офіційній версії слідства, що це ДТП. А через тиждень мене несподівано в Києві спалили машину.

■ **Які ще недоречності є у справі, які підтверджують версію, що це убивство?**

— У нас є чотири томи власного розслідування вбивства В'ячеслава Чорновола. Рух у 1999 році створив свою комісію, яку очолив Микола Степаненко. Там усе розписано. Детально. Свого часу було екзгумовано тіло Чорновола. Було екзгумовано тіло одного з тих, кого підставили під убивство, який у 42 роки несподівано помер від інфаркту. Це Іван Шолом, який того трагічного дня був у кабінеті КаМАЗа разом із Куделею і який у 2000 році несподівано помер, причому, як кажуть, напередодні до нього приїжджав якийсь незнайомиць і про щось із ним говорив. А при екзгумації в нього виявили миш'як. Тобто, це було чисте вбивство з метою прикрити свідка, який міг наговорити зайвого.

■ **А які перспективи у розслідуванні цієї справи і доведенні її до кінця?**

— Справу в принципі вже розслідувано. Там лишилося тільки допитати тих, хто ще не був допитаний. Наприклад, генерала міліції Міленіна, генерала Нікітенка, які організували стеження за Чорноволем у Кіровоградській області й по маршруту його слідування. Багато матеріалів знищено, але ж є живі свідки. Діти тих генералів успішно працюють у нас у міністерстві. Треба допитати тих експертів, які або фальшували результати експертизи, або взагалі не брали в ній участь, а підписували те, що хтось написав. Я б поставив їм усім одне просте запитання: хто вам да-

вав наказ? Вони повинні на слідстві процесуально це сказати.

Узагалі, це питання лежить не стільки в юридичній, скільки в політичній площині. Як і справи Майдану, як і розслідування таємничих самогубств та інших білих плям нашої історії. Це все ланки одного ланцюга, який тягнеться ще з часів компартійної верхівки, яка тісно була пов'язана з КДБ. І ці зв'язки і досі багато в чому визначають і нашу політику, і історію. Я переконаний, що, якби було розслідувано вбивство Чорновола, то не було б убивства Гонгадзе, і багато чого було б іншому.

«Чорновіл міг вийти в другий тур»

■ **Але яка була причина вбивати Чорновола? Рух на той час уже розколовся на дві частини і В'ячеслав Максимович мав репутацію несерйозного, імпульсивного політика, який багато жестикулює, багато кричить із трибуни, але мало що може.**

— Не кажіть. Рух і в 1999 році лишився потужною політичною проукраїнською силою, єдиний з патріотичних партій мав свою окрему фракцію в парламенті, тому його треба було розколоти і знищити. І ця робота велася системно ще з початку 90-х. Спочатку намагалися купити, як Івана Драча, який у 1991-му після розмови з Леонідом Кравчуком видав свою збірку багатотисячним накладом, а потім, будучи формально головою Руху, жодним словом протягом президентської кампанії не підтримав Вячеслава Чорновола, на жодній зустрічі. Чи запросити у владу, як Ігоря Юхновського, який став першим віце-прем'єром в уряді Кучми. Тоді ж іще купували політиків не за гроші, а посадами, даючи ілюзію можливості реалізувати свою стратегію. Але система від цього не змінювалася. Ні від цих посад, ні від того, що той же Левко Лук'яненко став першим послом України в Канаді. Навіть дипломатична система лишилася майже незмінною практично до сьогоднішнього дня.

Але спецслужби могли впливати на політичну верхівку, в тому числі і рухівську. А партійні низи були за Чорновола. План розколу Руху писався тими, хто жив у комуністично-кадебістській системі, коли ти дав вказівку — і воно пішло по рознарядці. І вони і тут, і там за хутором Михайлівським не готові були до того, що Рух — це не Компартия, що це справді народна організація. Син В. Чорновола — Тарас — озвучив версію, що незадовго до трагедії з'явилася нова соціологія, за якою Чорновіл міг вийти в другий тур. Тоді офіційним кандидатом від Руху був Удовенко. Але він сам розумів, що це не його роль, і просив Чорновола його зняти. В день убивства Чорновіл повідомив мені про свій намір балотуватися в президенти України. Детальніше ми мали обговорити це наступного ранку разом з М. Косівим та В. Ковалем. Мабуть, це і вплинуло на остаточне рішення спецслужб усунути небезпечного

Андрій Ніцой.

кандидата. В. Чорновіл був надто непрогнозованим і його не можна було купити. Тому його вирішили знищити.

■ **Але ж у 1991 році він поступився Леонідом Кравчуком?**

— Так, але якою ціною? Ми ж тільки зараз дізнаємося деякі деталі, які раніше намагалися приховати. Наприклад, ви знаєте, що в одному з районів Одеської області за Чорновола проголосувало більше, ніж за Кравчука? І що виборча комісія при передачі результатів просто поміняла їх місцями: результат Кравчука, менший, приписали Чорноволу, а результат Чорновола — Кравчуку. А потім іще у дворі Донецького міськвиконкому палили виборчі бюлетені. І один з донецьких рухівців це зафіксував. А потім ще частина цих протоколів зберігалася на горіщі, і вони зникли. А чого вартий гебістський викид проте, що Чорновіл, ставши президентом, відбере пенсії, щоб, мовляв, старих утримували їхні діти, а не держава?!

Не обійшлося і без впливу наших «стратегічних партнерів». Ми лише зараз дізнаємося, що напередодні тих виборів 1991 року відбулася зустріч секретаря ЦК КПРС і найближчого соратника Михайла Горбачова Олександра Яковлева і президента США Джорджа Буша-старшого. І під час цієї розмови говорилося про ризики України для світової системи. І небезпеку Чорновола як самодостатнього і непередбачуваного для них політика. З Кравчуком їм усе було зрозуміло, з ним можна домовитися. А що робити з Чорноволем, який був українським самостійником і непохитним у своїй позиції, вони не знали. І вже тоді ставка була зроблена на Леоніда Кравчука.

■ **Ми згадали про розкол Руху. Це теж була спецоперація?**

— Безперечно. І це вже доведено багатьма істориками, які досліджували цю тему, збирали докази і свідчення. І з них видно, що партії піддаються цілеспрямованому розколу, коли поставлене завдання, — то це на смерть. Розкол Руху — це була спецоперація Кремля, здійснена руками молодих і амбітних українських політиків. Були визначені ролевиконавці, хто фінансує. Москва ж не фінансує все напругу. Вона дає вказівки виконавцям. Доручення фінансувати розкол Руху отримав, як тоді казали, Сергій Тігіпко, який був віце-прем'єром, але мав свій банківський та інший бізнес. І інформація, що саме за його сприяння ініціатори розколу Руху мали змогу об'їхати, пообіцяти, надати матеріальне заохочення тим, хто вагався. І в деяких людей одразу з'явилися квартири, машини, посади, інші можливості. Це темна сторінка нашої історії.

Крім бульдозера в 2013 році, народ про Порошенка нічого не знав

■ **А півки Мельниченка — це теж спецоперація Москви?**

— Я впевнений, що так. При чому, це спецоперація Москви не стільки проти Кучми, скільки проти України. Кучма робив олігархічну республіку, але Україна тоді зміцнювалася на зовнішніх ринках і по зброї, і по металу, і газотранспортна система ставала серйозним об'єктом, на який Росія поклала око. А Україна, незважаючи на тиск, її не віддавала. І приватизація підприємств відбувалася не завжди так, як того хотіла Росія. І згадай-

те боротьбу за острів Тузлу. Тому й була проведена ця спецоперація з метою, щоб «присадити» Україну.

■ **Якщо чесно, у мене не зникає відчуття, що і зараз Україна часто живе за спенарієм, який пишеться на українцями.**

— На жаль, це так. Яскравий приклад — вибори Президента України в 2014 році. Нам нав'язали кандидатуру Порошенка на Президента України, хоча до того крім бульдозера в 2013 році народ про Порошенка нічого не знав. Це був людям абсолютно не цікавий персонаж. А ті, хто знав, пам'ятали його, як корупціонера, проти якого виступала Юлія Тимошенко та Олександр Зінченко у 2005 році, коли почалася гризня між «Нашою Україною» і «Батьківщиною».

Але у 2014-му відбулася змова олігархів, які пішли на компроміс і взяли на себе місію вирішувати нашу з вами долю. Підключили інформаційний ресурс, фінансовий ресурс, пропагандисти переконали нас, що іншої альтернативи немає, що Путін не дасть нам провести другий тур виборів, що будемо жити по-новому. Треба віддати належне Ігорю Гриніву, який забив простір тотальною рекламою і вибудував грамотну стратегію. І — вони отримали бажаний результат, який задовольнив і стару систему влади, і Росію, яка досі її контролює.

■ **Тільки не українців.**

— На жаль, так. Але ніхто не чекав, що ця влада — Яценюк, Турчинов, Порошенко — наважиться обвалити економіку країни. Ми спочатку думали, що вони тупі, профанні, які дорвалися до влади і не знають, що робити. Але потім ми побачили, що вони, навпаки, дуже грамотно ділять фінансові потоки, розставляють своїх менеджерів на ключові позиції. Сьогодні позиції у владі вимірюються не посадами, а потоками. Спочатку — фінансовий потік, потім — людина, яка його контролює, а далі — посаду під це. І якщо треба під цей потік створити нову посаду — її створюють.

І таке враження, що вони або виконують спущений їм план, або самі виробили стратегію, як позбутися майбутніх майданів, як грамотно каналізувати протестні настрої і продовжити своє панування далі на догоду зовнішнім партнерам у тому числі. Я маю на увазі як західних, так і східних, я нікого не ідеалізую. Усі вони дивляться на Україну як на один із десятків важелів впливу на своїх конкретних конкурентів і суперників. Але ніхто з них не зацікавлений у зміцненні України, щоб вона стала центром Європи, таким собі «Європейським вогком».

Не забуваймо, що у 1991 році ми були сьомою економікою світу. І компартійна влада діяла чітко в програмі на знищення сьомої економіки світу. І нинішня влада Порошенка—Турчинова—Яценюка так само чітко діяла на знищення уже ослабленої, але все ще з великим потенціалом економіки України зі згуртованою енергією Майдану. Нас треба було підбивати на злеті. Що ця влада і зробила. Спочатку обвалюючи гривню, це був страшний удар, більше психологічний, ніж фінансовий. Дискредитація добробатів, волонтерів, котли. Вони навмисне програвали у війні там, де можна було вигравати.

■ **Але ми на порозі нових виборів. І, судячи з ситуації, це єдиний спосіб демократично змінити владу, без зайвих ексцесів.**

— Іще В'ячеслав Чорновіл казав, що українцям треба навчитися об'єднуватися попри все заради майбутнього. Ми всімо гарно об'єднуватися в боротьбі проти ворога. Але нам треба навчитися об'єднуватися в розбудові країни. Я вірю, що зростання політичної культури опуканих українців призведе до того, що вони почнуть фільтрувати об'їздки різних політичних сил і думати не лише про те, що їм обіцяють, а й про те, хто що і як робив раніше. Нам потрібна політична відповідальність як політиків, так і простих людей, які голосують за цих політиків.

А взагалі я оптиміст. Як історик я бачу, що вже не один рік проти України ведеться системна, цілеспрямована організаційна і профінансована кампанія з підризу державного суверенітету. І водночас згадайте, скільки разів ми, українці, ламали зовнішнім і внутрішнім режисерам цієї вистави всі плани. Українці здатні ламати, бо ми в протесті можемо об'єднатися. Тепер час навчитися об'єднуватися і для розбудови держави. ■

Віктор ТЮТЮН, письменник
Херсон

■ **ВІДЛУННЯ**

Схожа свиня на коня, та хвіст не такий

Про спецоперацію затримання Савченка

Сидів, сидів. Мов чайник на конфорці. (Поганючий газ — довго воду гріє, бульбашки, спочатку повільно, потім густіше, випливали на поверхню: «Сав-чен-ко! Сав-чен-ко! Сав-чен-ко!» — випливали сичливо-шипляче і лопалися без сліду). Нарешті весь інфопростір завирував. Йому не дадуть охолонути: власники газу підкручуватимуть вогонь на свій розсуд.

Маю читачів досвідчених. Хоч таких небагато, але товариство добірне. Є серед них і ті, хто також висловився на початках дії цієї трагікомедії, безумовно, спільно написаній «драматургами» з вулиць М'ясицької, у Москві, та Володимирської, у Києві. (Співпраця спецслужб офіційно припинена лише нещодавно). Дехто з моїх друзів прямо вказав на плагіат. Мовляв, сюжет нагадує фільм «Операція «Трест» — екранізацію роману Льва Нікуліна «Мертві брижі».

Є застереження. Бо кіно і роман відрізняються. Але головне полягає у відмінностях між художнім твором, переповненим вигадками з уяви автора, та реальними подіями — не героїчними в буденні й смерті. Схожа свиня на коня, та хвіст не такий. Операції спецслужб не вигадуються, а успадковуються та вдосконалюються, як і сюжети більшості шедеврів світової літератури.

Cui bono? Cui prodest? Після того, як виявлено і встановлено злочин, виникає наступне запитання: кому вигідно; в чий інтересах?

Ось настанови з давньоіндійського трактату «Архішастра»: «Таємні агенти повинні спалювати внутрішні хорони, міські ворота, зерносковища та вбивати стражників. Потім із печальним обличчям пояснювати, що все підпалили самі вбиті». (Цит.: Володимир Федько, «Філософія спеціальних служб», ЗАО

«Княгиня Ольга», 2006).

Не тільки «почерк», а й пальці знають на прикладі з книги Володимира В'ятровича «Україна. Історія з гифом «секретно». Читаємо в розділі «Григорій Чупринка: бунтар і поет»: «Тим часом більшовики не чекали, а завдали удару на випередження. Завдяки своїм інформаторам вони володіли даними як про події за кордоном, так і про ситуацію в українському повстанському комітеті і підпорядкованих йому структурах» (с. 23).

Цитовані джерела — фахові й достовірні. Серед моїх друзів чимало з тих, чийе життя пов'язане з діяльністю спецслужб. Не всі з них коментуватимуть моє писання чи навіть сам привід. Бо, мабуть, залишаються передплатниками спеціалізованих видань із певними грифами. Тому наступне висловлювання також підлягає широкому трактуванню. Йдеться знову ж таки про «терористку в цирку».

«Розслідувати тут немає чого — все зрозуміло, бо контролювалося з перших кроків «операції...» (Vassyl Laptiichuk). Логічно поцікавитися: а чи не планувалося?

Поява «Надії» на українському суспільному горизонті — початок легендування в класичній операції спецслужб. Чинна влада продемонструвала поспішність та рішучість у цьому випадку. Таких якостей ні слідство, ні суд не виявили стосовно вбивць Небесної сотні, покаранні винуватців зруйнованої Конституції, у боротьбі з корупціонерами, розслідуван-

ні численних резонансних убивств.

Фактично — це вступ. Для двох наступних тверджень. Перше: в українській ментальності відсутні умисел та практика терору. Академічне визначення «тероризм» не розповсюджується на національно-визвольні й соціальні повстання та рухи. Українська революція 1917—1921 років, що супроводжувалася вбивствами, диверсіями, вибухами й підпалами, саме й була таким опором ворогові. А її придушення відбулося зусиллями «державного чорного тероризму».

У середовищі повсталіх діяли як провокатори, так і агенти чекістів «під прикриттям». В'ятрович не згадує, але в мене є частина копій 17-томної кримінальної справи Цупком*, де слідчі описують механізм контролю цього підпілля. Другою людиною, котрій організатор повстанців — бориспілець Іван Чепілко — запропонував боротися проти більшовиків, став штатний агент ОГПУ. Майже 1,2 тисячі людей заарештували протягом кількох днів по Україні та швидко й таємно засудили.

Саме на подібних «оперативних іграх» тренувалися ще нинішні випускники московської гебешної «вишки». А способів ліквідації політичних супротивників їх навчали нащадки «головного ліквідатора» Судоплатова, можливо, син і внук. Цей терорист №1 в СРСР уславився розробкою вбивства Троцького та особистою ліквідацією одного з лідерів ОУН: «... молодий співробітник НКВС Павло Судоплатов, який до того часу протягом

декількох років був у близьких, довірливих стосунках із Коновальцем під виглядом учасника підпільної української організації в УРСР» (Вікіпедія).

У чекістів — диявольський гумор. Вони підсунули вибухівку в Роттердамі (!!!) Євгенові Коновальцю невдовзі після того, як він заборонив терористичні акти за межами України. Ті події, що їх назвали «терактами» в новій Україні, сталися за керівництва СБУ московського ставленика Олександра Якименка.

Друге твердження полягає в тому, що внаслідок цієї анахронічної «спецоперації» програють усі учасники. У «терористичному кублі» можуть виявитися лише двоє: він та вона, що викличуть сумніви, подив, а з часом — і ще й співчуття. Вболівальники постраждають ледь-ледь: учора вони кричали «Осанна!», сьогодні — «Розіпни його!», а завтра щось інше покажуть і лементуватимуть ще завятіше. Так я вважаю. Степан Хмара висловився конкретніше: «Тобто Савченко, не розуміючи того, зіграла на користь кліки Порошенка і кремлівських сценаристів, бо для Кремля Порошенко — подарунок».

На цьому «користь» закінчиться. Інший час, досконаліші технології, висока суспільна інформативність, складніші безпекові державні завдання. Кремль загострюватиме ситуацію від безвиході, а щурам доведеться тікати. ■

* *Центральний український повстанський комітет (Цупком).* — Ред.

■ **ПОЛІТПАРНАС**

Заробітчанський «призов»

Аркадій МУЗИЧУК
Київ

Услід за Польщею українськими «робочими руками і головами гостро зацікавилась Чехія. Уряд цієї країни погодився вдвічі збільшити квоти на прийом працівників з України до 19 тис. 600 осіб на рік» (із газетних публікацій).

*Із торбами на кожному пероні —
Заручники гіркої свровізи.
В далекому й близькому закордонні
Чекає їх заробітчанський «призов».
Мільйони їх у розпачі й зневірі,
Бо вкрадена уже остання мрія.
Надіялись, що обіцянки — щирі,
Та стали вони зашморгом на шиях.*

*Мізки і дужі спини, руки, ноги...
Усе, що найдорожче і від роду,
Готові віддавати для перемоги
Чужому, а не власному народові.
Ми ж не старці у віковим корінні,
Умієм добре перти плуга й воза,
Та продаєм за півціни донині
Свій труд і гідність, честь і розум?!*

Більшість жителів України радіють, що нарешті прийшло тепло, по-весняному яскраво світить сонце, жебонять струмочки. Та от не надто весело жителям одеської Венеції — Вилкового, адже аномальні для цього регіону снігопади в березні й раптові потепління призвели до швидкого танення снігу, що загрожує підтопленням містечка на воді.

Рівень підвищення води вже на 23 березня становив у вилківській акваторії Дунаю 169 см (при рівні понад 175 см має проводитися евакуація жителів), і з кожним днем ситуація погіршується. Що ж, жителям Вилкового не звикати жити на човнах...

Віталій БУЛАВКО
Київ

■ **ГЛАС НАРОДУ**

Опозиція, та не така

Чи вгодить хто пану Мураєву?

Не знаю, як вважаєте ви, шановні читачі «України молоді», але скажу відверто — опозицію я поважаю. Десь в останні місяці існування Радянського Союзу мені до рук потрапила газета (вже й не згадаю, яка саме), у якій було вміщено інтерв'ю з високопосадовцем однієї з європейських країн, у якому той гордовито заявляв: «У нас дуже сильна опозиція». Вона дуже пильно стежить за тим, що роблять владні структури, чи не крадуть, а якщо когось застукано на такому ганебному ділі, то одразу ж опозиціонери б'ють на сполох. І не приведи Боже комусь потрапити на гачок опозиціонера — на те й шука, щоб карась не дримав, продовжував європесць. Ось таку опозицію і я підтримую.

Але не підтримую таку, в яку «граєть-

ся» народний депутат, член парламентського Комітету з питань податкової і митної політики, лідер партії «За життя» Євген Мураєв. На словах — він за Україну, за український народ, а на ділі Євген Мураєв уцент розносить усе, що робить нинішня влада, чинний Президент Петро Порошенко. Наприклад, він і досі вважає, що влада воює зі своїм народом, що Росія не напала на Україну, а в нас відбувається громадянський конфлікт; що на території України Америка воює з Росією, хоча хто тих

американців бачив? Підвищили зарплату й пенсії — це стрибок інфляції; обмежують швидкість руху машин до 50 км у населених пунктах — створюють корки на дорогах (і не важливо, що це робиться задля збереження людських життів — згадайте хоча б перегони на вулицях Харкова, які призвели до численних людських жертв). Головне, аби дошкулити чимось Президентіві.

Ось як, наприклад, Мураєв пояснює те, що в Західній Україні дороги краці,

ніж на сході: мовляв, Янукович розумів, що в нього на заході електорат мізерний, от він і вирішив піддобритися до «західників» і почав будувати їм дороги. Ну сміх та й годі!

Скажімо, відбувся обмін полоненими «всіх на всіх». Звичайно, до цього доклали чимало зусиль керівники держави. Нічого подібного, вважає Мураєв, — це заслуга, в основному, Медведчука і Московської православної церкви, саме тієї церкви, яка благословляла вбивства українців, підлеглі поли якої відмовлялися у Запоріжжі відспівувати ні в чому не повинне загине дворічне дитятко.

Якщо пан Мураєв вбачає у діях нинішнього Президента України ознаки корупції, незаконного збагачення, то, будь ласка, маючи докази, затребуй порушення кримінальної справи у прокуратурі.

«Ві зі своїм Бандерою у Харків не лізь-

те», — волає в одному з виступів Євген Мураєв, наголошуючи на тому, що 1 січня нового року кількості харків'ян пройшли з портретом Степана Бандери у день його народження вулицями Харкова. Пройшли тихо, мирно, без будь-яких ексцесів. Водночас він же заявляє, що ми нація мультикультури — різні за мовою, культурою, традиціями. Виходить якийсь дисонанс: чому ж тоді не можна окремим групам наших громадян ходити з портретами людей, яких вони вважають героями?

Хай не буде Порошенко, Гройсман, Парубія, нехай на їхніх місцях будуть Ющенко, Петренко, Іваненко чи ще хтось, але якщо вони проводитимуть проукраїнську політику, не будуть у кремлівських керманічів на побігеньках — Україна проводитиме ту саму політику, що маємо сьогодні. Цього ніяк не може зрозуміти добродій Мураєв. ■

ПИТАННЯ РУБА

Давали гарантії безпеки — виконуйте!

Олег Ляшко ініціює зустріч підписантів
Будапештського меморандуму в Києві

Галина ПЕЧЕРИЦЯ

Лідер Радикальної партії звернувся до Президента України Петра Порошенка з пропозицією ініціювати проведення у Києві міжнародної конференції з питання відновлення миру в Україні та запросити до участі в ній безпосередніх підписантів Будапештського меморандуму — колишніх президентів США Білла Клінтона та України Леоніда Кучму і колишнього прем'єр-міністра Великої Британії Джона Мейджора. Політик нагадав, що 5 грудня 1994 р. Україна разом із США, Великою Британією та Росією підписала в Будапешті «Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної

зброї», відмовившись від третього ядерного потенціалу в світі. Проте сьогодні свою частину договору країни-підписанти не виконують.

«За один стіл перемовин повинні сісти американські, британські дипломати, лідери держав. А також ті, хто безпосередньо підписував Будапештський меморандум — колишній президент США Білл Клінтон, президент України Леонід Кучма та экс-прем'єр Британії Джон Мейджор. Давайте їх зберемо в Україні і нехай вони розкажуть, що мали на увазі, підписуючи цей документ. Треба бути повним ідіотом, щоб мати кейс із гарантіями безпеки і не використовувати його!» — наголосив Ляшко.

Політик вважає, що невиконання умов Будапештського меморандуму провокує країни

Олег Ляшко хоче, щоб підписанти Будапештського меморандуму пояснили, які саме гарантії вони надали Україні в обмін на відмову від ядерного статусу.

світу розробляти ядерну зброю.

«Ядерна зброя в Північній Кореї, Ірані, Саудівській Аравії — це наслідки провальної міжна-

родної політики сильних світу цього. Всі побачили, що гарантії, надані Україні країнами-підписантами Будапештського меморандуму в обмін на відмову від ядерної зброї, не працюють. Тобто, виходить, що ядерна зброя — єдиний запобіжник проти нападу на державу. Хто завтра почне її виготовляти? Папуаси з Папуа-Нової Гвінеї?» — обурився лідер РПЛ.

У документі також наголошується: якщо міжнародна спільнота не буде вимагати суворого дотримання Будапештського меморандуму та притягнення Росії до міжнародно-правової відповідальності, то «це повністю дискредитує ідею безпекових гарантій як ефективного способу запобігання розповсюдженню ядерної зброї у світі».

Народний депутат закликав світових лідерів об'єднати зусилля для того, щоб зупинити російську агресію. ■

Ігор ВІТОВИЧ

Слова, які пролунали минулого тижня з Вашингтона та в четвер на саміті ЄС у Брюсселі, про те, що Росія «дуже ймовірно» несе відповідальність за атаку в англійському місті Солсбері й буде покарана за це, були не порожніми об'явками. США, Канада, Україна та 14 країн ЄС оголосили у понеділок та вівторок, що висилають російських дипломатів через скандал з отруєнням колишнього розвідника Сергія Скрипаля в Британії. Міністр закордонних справ Великої Британії Борис Джонсон у своєму «Твіттері» заявив, що скоординована висилка російських дипломатів із США, Канади та низки європейських країн є «найбільшим колективним висланням російських шпигунів усіх часів», — цитує його слова Бі-Бі-Сі. «Росія не може порушувати міжнародні правила безкарно», — написав він.

Мушкетери короля Путіна

Нарешті світова спільнота зважилася на те, що варто було зробити ще годі, коли Росія вдерлася до українського Криму та Донбасу. Проте й звинувачувати зарубіжних партнерів було б не зовсім правильно, бо й сама Україна пішла на цей крок лише через чотири роки війни.

Отже, хто і скільки? За поданою вчора інформацією, США видаляють із країни 60 дипломатів, Велика Британія — 23, Україна — 13, Канада, Німеччина, Франція та Польща — по чотири, Чехія та Литва — по три, Італія, Іспанія, Данія, Нідерланди та Албанія — по два, Швеція, Естонія, Латвія, Румунія, Фінляндія, Норвегія, Хорватія, Угорщина — по одному. Загалом персонами нон-грата оголошені 136 російських дипломатів-шпигунів.

У понеділок президент Європейської Ради Дональд Туск написав у мережі «Твіттер», що «не виключені і додаткові заходи, в тому числі подальші вислання у найбільшій дні та тижні». Слідом за першою групою країн також приєдналася до «дипломатичного протесту» Ісландія. «Серед заходів, яких вживає Ісландія, є тимчасове відтермінування усіх двосторонніх діалогів високого рівня з російськими чиновниками», — йдеться у заяві міністерства закордонних справ Ісландії. Також Ісландія не відправляє своїх високопосадовців на чемпіонат світу з футболу-2018. При цьому про вислання дипломатів офіційний Рейк'явік не заявляв. Проте вчора до акції проти Кремля приєдналася Австралія, яка висилає двох російських дипломатів. Окрім того, Австралія застергла, що може бойкотувати футбольний чемпіонат.

Як бачимо, рекордсменом за кількістю висланих стали США, які висилають 48 дипломатів посольства Росії та 12 осіб — співробітників ООН у Нью-Йорку, а також закривають консульство РФ у Сетлі. Росіяни мають залишити територію США впродовж тижня. Відповідь США на дії Кремля є безпрецедент-

СОЛІДАРНІСТЬ

Валізи, вокзал, Росія...

Давно пора: за отруєння двох громадян Великобританії
по всьому світу висилають російських дипломатів

ною не лише за кількістю видворених дипломатів, а й за формулюванням причин такого кроку. Під час усіх попередніх подібних інцидентів застосовувалось нейтральне формулювання «за діяльність, несумісну з дипломатичним статусом». Тепер же влада США чітко вказала у заяві, що росіяни висилають як «співробітників спецслужб» за роботу, яка становить загрозу для національної безпеки США.

«Крок, щоб повернути Росію в правове поле»

Стосовно приєднання до цієї скоординованої акції солідарності Заходу України, то президент Петро Порошенко пояснив її наступними словами: «У відповідь на цинічну хімічну атаку в Солсбері (Велика Британія) Україна в душі солідарності з нашими британськими партнерами та трансатлантичними союзниками та в координації з країнами ЄС ухвалила рішення про видворення з української території 13 російських дипломатів із тих небагатьох, що залишилися. Бо, як відомо, наші дипломатичні стосунки з РФ де-факто заморожені».

Російські дипломати, яких висилає Україна, є «агентами Російської Федерації та представниками спецслужб», — заявила у розмові з Бі-Бі-Сі речниця МЗС України Мар'яна Беца. За її твердженням, вони «фактично виконували функції, які не підпадали під діяльність дипломатичних агентів та консульських посадових осіб». Пані Беца сказала, що рішення про видворення ухвалили у координації із європейськими партнерами у відповідь на «цинічну хімічну атаку в Солсбері». «Росія грубо порушує міжнародне право, й це не тільки має обмежуватися нашими символічними жестами чи заявами, а й діями. Цей крок спрямований на те, щоб повернути Росію у міжнародне правове поле», — повідомила пані Беца. Особи, яких висилають, перебували на дипломатичній роботі в Києві, Харкові, Львові та Одесі.

Повіяло «холодом»

МЗС Російської Федерації висловило протест через вислання дипломатів та назвало такий крок «недружнім». «Недружній крок цієї групи країн не пройде безслідно, і ми відреагуємо на нього», — йдеться у заяві.

Безпрецедентний масштаб видворення російських дипломатів вразив експертів, які одночасно оцінюють і ефективність тако-

А ТИМ ЧАСОМ...

Російський фондовий ринок обвалився на торгах у понеділок на тлі безпрецедентного в історії дипломатичного демаршу. Як повідомляє finanz.ru., за підсумками сесії індекс МосБіржі обвалився рекордно з травня минулого року (на 1,95%), а компанії, що входять до нього, сумарно подешевшали на 193 мільярди рублів, або близько 3,4 млрд. доларів. Індекс РТС, що відображає валютну ціну найбільших російських корпорацій, скуп на 4,2 млрд. доларів за добу і завершив торги на мінімальній з 14 лютого позначці (1230,96 пункта). Гонку вниз очолили акції держбанків: папери ВТБ обвалилися на 4,3%. Сбербанк подешевшав на 2,67%, на 2,63%, подешевшав «Газпром», акції «Роснафти» просіли на 2,05%, «Норнікеля» — на 2,25%, повідомляє «Аргумент».

го кроку, але й зазначають, що він відновлює відчуття атмосфери «холодної війни». «Якщо Росія продовжить вести гібридну війну проти Заходу, Путіна треба покарати ще більше», — твітнув колишній генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен. «Прекрасно бачити, як західний альянс підтримує Велику Британію цим масовим видворенням. Ось так і треба використовувати важелі впливу проти Росії та Путіна. А також треба заарештувати активи та взятися за підручних Путіна, які займаються російськими хакерськими програмами», — твітнує Арі Флайшер, колишній прес-секретар Білого дому в адміністрації Джорджа Буша-молодшого.

Експерти згадують у своїх коментарях і Україну. «Заслужує уваги те, що в Україні досі лишається так багато російських дипломатів, попри те, що Росія вдерлася в Україну і загарбала частину її території. Це демонструє, наскільки ці дві країни пов'язані на всіх рівнях», — пише Макс Седдон, журналіст впливового видання «Економіст».

Водночас коментатори вказують, що Євросоюз не спромігся на 100-відсоткову солідарність. Майже половина членів ЄС залишилися у таборі країн, які не бажають ризикувати, критикуючи Росію чи вдаючись до конкретних кроків проти неї. Наприклад, Словенія та Австрія заявили, що засуджують російську атаку в Солсбері, але не збираються видаляти російських дипломатів. Словаччина зайняла очікувальну позицію. Проросійськи налаштовані Кіпр, Греція та Болгарія, ймовірно, не приєднаються до антикремлівських акцій. ■

ДИКТАТОРИ

Товариш
ИНкогніто
прибув
до ПекінаЗМІ повідомляють
про перший
закордонний візит
північнокорейського
лідера

Олег БОРОВСЬКИЙ

Західні ЗМІ інформують, що лідер Північної Кореї Кім Чен Ін прибув із неоголошеним візитом до Китаю. Як стверджує агенція «Блумберг» із посиланням на три анонімні джерела, Кім Чен Ін приїхав до Пекіна потягом з іншими корейськими урядовцями високого рангу. Це його перший закордонний візит із часу прийняття влади в КНДР 2011 року.

Японський державний телеканал Nippon News Network повідомив, що до Пекіна прибув пофарбований у зелене із золотими смугами потяг, який використовував для закордонних поїздок, зокрема до Москви, батько Кім Чен Ина — Кім Чен Ір.

Речниця китайського МЗС на запитання закордонних ЗМІ відповіла, що їй нічого не відомо про те, щоб на залізничних станціях Китаю бачили північнокорейських урядовців.

Якщо візит буде дійсно підтверджено після його закінчення, то це може означати покращення відносин між Китаєм та Північною Кореєю. Вони погіршилися внаслідок того, що нещодавно Китай підтримав санкції ООН проти Північної Кореї після проведення нею ядерних випробувань. Візит лідера комуністичної Кореї до Китаю можна також сприймати як «тренувальну розминку» перед можливою (принаймні, анонсованою) зустріччю Кім Чен Ина з президентом США Дональдом Трампом. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

■ КРИВА ЗРОСТАННЯ

ВВП на старті. Низькому...

Українська економіка повільно, але оговтується від дій Росії. Надати ж прискорення нашому розвитку можуть реформи, робота Нацбанку і зміна правил у податковій сфері

У минулому році зростання реального внутрішнього валового продукту в Україні становило 2,5%, що є рекордом за останні п'ять років. Це нова, виправлена інформація Держстату, — за першою, опублікованою раніше, як ми пам'ятаємо, економіка нашої держави торік зросла на 2,2%. Нова цифра, таким чином, є вищою за показники 2016 року, за якими ВВП зріс на 2,4%. Тож Україна встановила рекорд після початку війни на Донбасі і втрати Криму. Але при цьому темпи зростання, як стверджують експерти, залишаються низькими.

Зростання-2017: краще, ніж думали, але гірше, ніж могли б

Зріс і номінальний ВВП: загальний обсяг коштів за підрахунком проданих товарів і послуг. За підсумками минулого року, він становив 2,98 трильйона гривень. Зріс і ВВП у перерахунку на одну особу — до 70,2 тис. гривень. Це середній заробіток людини за рік.

Міністерство економіки плекає сподівання, що наша країна повернеться до рівня 2013 року за три-чотири роки. Про це, зокрема, публічно заявив заступник міністра економіки Михайло Титарчук. На його думку, причинами падіння економіки починаючи з 2014 року є воєнна агресія Росії. Насамперед війна на Донбасі, яка триває вже п'ятий рік. Такої ж думки і міжнародні аналітики. За словами відомого експерта, старшого наукового співробітника Євразійського центру «Атлантичної ради» Андерса Аслунда, окупація частини нашої території і воєнні дії на іншій частині завдали Україні збитків на 100 млрд. доларів.

«Найпростіше і найбільш узагальнене визначення збитків, яких зазнала Україна, полягає у множенні частки втраченого ВВП на чотири, — каже він. — Донбас був джерелом 10% ВВП України, а Крим — 3,7%. Міжнародний валютний фонд оцінив ВВП України у докризовий 2013 рік на рівні 179,6 млрд. доларів. Таким чином, загальна вартість активів Криму і Донбасу становила 13,7% із 179,6 млрд. доларів, помножене на чотири. Це дорівнює 98,4 млрд. доларів».

Головною матеріальною втраченою Україною в Криму, за словами Аслунда, є вартість землі, енергетичні активи, банки, житло тощо. Газові активи у Криму охоплювали 18 газових родовищ у Чорному морі, приблизна вартість яких становить 40 млрд. доларів. У банківському секторі наша держава, як вважає експерт, втратила 1,8 млрд. доларів.

Агресор має заплатити

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман уточнює: через воєнну, економічну і торговельну агресію Російської Федерації українська економіка була вимушена переорієнтуватися на ринки країн Європейського Союзу, Америки, Африки і Азії. Втім, за словами Гройсмана, цей факт лише підсилює українську державу.

«Зрозуміло, що коли країни перебувають поряд в умовах агресії з однією з них, дуже важливо повністю обірвати всі відносини. Але треба сказати, що саме Росія зробила цілком неприйнятні кроки у плані воєнної агресії», — наголосив Прем'єр. За його даними, обсяги вітчизняного експорту на нові ринки, зокрема Євросоюзу, Америки, Африки та Азії, зростають. «Ми освоємо нові ринки. Але треба також зро-

Українському виробникові не допомагає уряд, не сприяє Нацбанк і заважає податкова.
Фото з сайту ki.ill.in.ua.

зуміти, що ми від цих викликів стаємо сильнішими», — додав Володимир Гройсман. Пріоритетом українського уряду, за словами його керівника, є створення підприємств усередині України і виробництва більшої кількості вітчизняної конкурентоспроможної продукції. «Це питання №1 на сьогодні», — уточнив очільник Кабміну, додавши, що він радий тому, що «Україна відв'язалася від штучної прив'язки до російської економіки».

Минулого тижня, як відомо, відбулася подія, яку в нашій країні з нетерпінням очікували з першого дня воєнних дій із країною-агресором. На своєму засіданні Кабінет Міністрів розірвав програму економічної співпраці з Росією на 2011—2020 роки. Кабмін, зокрема, зупинив дію цього документа і доручив Міністерству закордонних справ в установленому порядку інформувати уряд Росії.

Програму від імені України свого часу підписав экс-Прем'єр Микола Азаров. Документ являв собою узгоджений між двома країнами погляд України та Росії на перспективи довготермінової економічної співпраці як рівноправних держав-партнерів. Також визначалися пріоритети щодо активізації роботи різних галузей економіки, обопільне зростання обсягів торгівлі тощо, що в умовах війни, звичайно ж, виглядало, м'яко кажучи, дивно.

Повернути повну суму збитків, завданих Росією, наразі, звичайно ж, неможливо. Але часткова компенсація, як заявляють експерти, цілком у наших силах. За словами міністра юстиції Павла Петренка, всі кошти російського «Газпрому», які були на території України, вже передані до нашого державного бюджету.

«Можу сказати, що Міністерство юстиції вилучить у «Газпрому» ще 6 мільярдів доларів за рішенням українського суду щодо штрафу на користь бюджету за ініціативою Антимонопольного комітету. Ми вже вилучили частину коштів: усе, що було в «Газпрому» на території України, було описано, арештовано і

вилучено до державного бюджету. Це понад 100 мільйонів гривень», — сказав міністр.

Також, за словами Петренка, Міністерство юстиції співпрацюватиме з колегами з інших країн, щоб змусити Росію виплатити до копійки всі борги, які є станом на сьогоднішній день.

Нацбанк вам у допомогу!

Тим часом економіка України може зростати значно швидше, ніж це відбувається сьогодні. Міністерство економіки вважає, що на це потрібно чотири роки, і вважає два можливі сценарії реалізації. «Перший із таких сценаріїв, бюджетний, можна буде реалізувати в 2020 році, — каже Михайло Титарчук. — Другий — у 2021 році». Також, за його словами, результати реформ, які проводить сьогодні українська влада, не можна буде побачити одразу, а лише через три роки.

Академік, голова Ради Національного банку України Богдан Данилишин сказав, що рівень монетизації економіки станом на кінець 2017 року становив 40%. Це значить, що сама економіка може зростати на 4-6% щороку. За словами економіста, якщо при плановій інфляції у 8% плюс-мінус два відсоткові пункти Україна мала темпи здешевлення грошей на рівні 13,7% і зростання ВВП — на рівні 2,5%, то це критично слабо.

Своє слово, як вважає Данилишин, тут має сказати Національний банк України. Проте жорстка монетарна політика провокує повільні темпи економічного зростання. «Ось кілька цифр на підтвердження, — каже він. — Рівень монетизації України, як ми знаємо, становив 40%, а Польщі — 62%, Туреччини — 61%. Це країни, з якими ми маємо тісні зовнішньоторговельні відносини й економічні успіхи яких можна ставити Україні у приклад. «Фінансова глибина економіки», тобто співвідношення суми банківських кредитів до ВВП, у нас становить 35%, у Польщі — 75%, у Туреччині — 80%».

■ ЦИФРИ РОКУ

Кому продасмо, в кого купуємо...

За даними Держстату, вітчизняний експорт товарів та послуг у 2017 році зріс на 16% — до 52,33 млрд. доларів. Натомість імпорту зріс на 23,3% — до 54,96 млрд. доларів. У торгівлі з країнами Євросоюзу український експорт зростає швидше, ніж імпорту. Відповідно, продаж наших товарів та послуг за кордон торік збільшився на 27,6%, а імпорту — на 19,1%. Утім у грошах імпорту зростає відчутніше: експорт минулоріч зріс на 20,05 млрд. доларів, а імпорту — на 23,3 млрд. доларів. Таким чином, сальдо наразі залишається мінусовим.

Експорт у країни СНД зріс до 9,2%, а от імпорту стрибнув до 31,2%. У грошах, щоправда, ця різниця виглядає не так помітно. Експорт до держав колишнього СРСР збільшився на 10,65 млрд. доларів, а імпорту — на 12,12 млрд. доларів.

■ ВІДДІЛ КАДРІВ

Керівника обере комітет

Кабінет Міністрів урегулював процес конкурсного відбору керівників особливо важливих для економіки підприємств. Механізм стосується відбору керівників особливо важливих для економіки підприємств, а саме: підприємств, вартість активів яких перевищує 2 млрд. гривень, або річний розмір чистого доходу яких перевищує 1,5 млрд. гривень.

Відтепер Комітет із призначень керівників особливо важливих державних підприємств — це колегіальний орган, що складається з 4 членів із правом голосу (представників уряду) та 4 членів із правом дорадчого голосу (незалежні недержавні експерти). Членами Комітету з правом голосу уряд визначив міністра Кабінету Міністрів України, першого заступника міністра економічного розвитку і торгівлі, першого заступника міністра фінансів та керівника органу управління держпідприємства (представник змінюється для кожного конкурсу). Персональний склад незалежних недержавних експертів, які стануть членами комітету за призначенням, будуть затверджені урядом додатково. Таким чином, комітет із призначенням буде складатися з 8 членів замість 18. Кворум, необхідний для проведення засідання, — 3 особи з правом голосу.

Замість відбіркових комісій при кожному органі управління утвориться єдина комісія із відбору. До неї пропонується включити двох представників секретаріату Кабінету Міністрів України, представника Мініюсту, представника відповідного органу управління та експерта з підбору персоналу, який бере участь у роботі комісії з правом дорадчого голосу. Водночас засідання комісії є правомочним, навіть якщо орган управління не визначив свого представника.

Держпідприємства повинні повідомити Кабінету Міністрів про відкриття вакансії керівника не пізніше ніж через п'ять днів після її відкриття і про контракт з керівником особливо важливого для економіки підприємства, термін якого закінчується в наступному місяці, не пізніше 30-го числа.

■ РЕЙТИНГИ

Пакистан, Єгипет, Україна

Падіння курсу української національної валюти, яке постійно продовжується і сьогодні, призвело до того, що наша держава визнана однією з найдешевших країн світу. Такі дані дослідження The Cost of Living Around the World 2018, які ґрунтуються на індексі Numbeo. Методологія включає близько 50 чинників, за якими проводиться підрахунок: починаючи від вартості їжі в кафе і закінчуючи ціною на абонемент у спортивний зал, пляшку вина і капучино.

Відтак Україна стала поряд із такими державами, як Пакистан і Єгипет.

Найдорожчими виявилися Бермудські острови, Швейцарія, Ісландія, Норвегія і Багамські острови.

Також Україна втрачає позиції у так званому рейтингу щастя. Ми займаємо вже 138-ме місце зі 156 можливих і перебуваємо поряд із такими африканськими країнами, як Того і Судан.

Податки, як у США

Ще одна проблема української економіки — податки та їх адміністрування. За словами бізнесомбудемана Альгірдаса Шамети, у 90% випадках скарг бізнесу на податкову є підстави. «Відповідно до різних оцінок, 35-40% української економіки є в тіні. Що свідчить про те, що багато підприємств не платять податки. Щоправда, після того, як ми розслідуємо скарги, з'ясується, що переважно бізнес був правий, а податкова — ні. Дуже часто дії податкового органу або не відповідають законодавству, або податківці неправильно інтерпретують закон», — каже він. І додає: більшість фіскалів діє непрофесійно, не розуміє нових моделей бізнесу, і тому накладає на підприємства зобов'язання, які не передбачені в законі.

Уряд, який періодично демонструє, що розуміє бізнес, але не може реалізувати свої слова на ділі, вирішив внести зміни в податкове законодавство: перевести Україну на податкові норми Сполучених Штатів Америки. Уряд розпорядився надати на ратифікацію угоди з урядом США про застосування у нас положень закону Америки «Про податкові вимоги до іноземних рахунків».

■ ВЛАСНИЙ ДОСВІД

Брат за сестру,
сестра — за братаСімейне фермерство Руслани і Ростислава Бондаренків
зі Степка на Київщині

Михайло ЛОМОНОСОВ

Руслана та Ростислав Бондаренки вирости на селі. Ще з дитинства полюбили батьківське господарство, змалку долучилися й до роботи. Не дивина, що обоє успішно закінчили аграрні виші, бо ж мали спільну мрію — коли-небудь створити власну ферму.

Знання про сільське господарство, здобуті в аудиторіях, брат та сестра активно перевіряли на практиці. Сім'я Бондаренків, як і більшість сільських родин, обробляла землю та тримала худобу в селі Степок, що на Київщині. Тож черпати досвід було звідки, але в рамках звичайного домашнього господарства молодечому запалу Руслани та Ростислава почувалося затісно. І коли випала підходяща можливість, молоді господарники вирішили дати квиток у життя власній мрії.

«Коли я навчався на 2-му курсі в коледжі, мої ровесники зубрили конспекти і гралися в «танчики» на комп'ютері, — згадує 21-річний Ростислав Бондаренко, — а я, разом із мамою та трохи старшою сестрою, думав над тим, як посіяти сою, і мріяв на осінь купити трактора».

Ростислав Бондаренко не збирається їхати з села.

Вдалий старт

Історію своєї міні-ферми Бондаренки починають із 2011-го. Саме тоді на сімейній раді вирішили не продовжувати угоди з орендарями паїв. 20-річна Руслана та 16-річний Ростислав, за підтримки рідні, прийняли важливе рішення — обробляти землю самостійно. І хоча 6 гектарів землі орати та засівати було нічим, енергійних прагнень майбутніх фермерів було не зламати. За допомогою орендованої техніки, кредитних коштів та порад небайдужих людей вдалося зібрати хороший урожай сої і навіть вийти у плюс. Старт виявився доволі вдалим, а мотивація — просто залізною.

Уже наступної осені молоді фермери придбали не новий, але міцний ЮМЗ. За допомогою трактора вдалося поступово розширити господарство. Згодом у Бондаренків з'явилися й інші причіпні машини, без яких якісно обробляти землю просто неможливо. Зовсім нещодавно Ростислав власноруч змайстрував картоплекопалку, тим самим зекономивши сімейний бюджет. Удосконалює хлопець і вже наявну техніку, постійно придумує нові технічні зручності для причіпного спорядження.

— Щоб займатися фермерством, треба бути ще й винахідником, — пишається братом Руслана Бондаренко. — Без креативу та завзяття у цьому ділі ніяк...

Минулоріч у господарстві Бондаренків посіяно 15 га сої, 2 га картоплі, майже 0,5 га городи.

Хто шукає, той завжди знаходить...

Окрім землеробства, займаються молоді фермери і тваринництвом. Зокрема, в арсеналі господарства Бондаренків — невелике поголів'я корів. Тривалий час розвиток саме цього профілю ферми стримувала відсутність підходящого приміщення для активного приплоду худоби та тривалості з кормовим забезпеченням. Через це довелося навіть продати кілька корівчин. Задля якнайшкорошого вирішення всіх проблем Бондаренки хотіли купити або взяти в оренду залишки колишньої колгоспної ферми, проте пайовики останньої, певно, відчуваючи конкуренцію, не пішли назустріч молодим господарникам.

Але як-то кажуть, хто шукає, той завжди знаходить. У пригоді Бондаренкам стали закинуті приміщення тракторної бригади та колгоспної ідальні. Починали з підготовчих робіт, аби трьома дійним корівкам, двома теличкам та чотирьом телятам було зручно на новому місці. І надії, що в просторому приміщенні поголів'я ферми Руслани та Ростислава знову зросте.

А планів у молодих людей, що не бояться роботи, на декілька років уперед. У найближчому майбутньому всі сили будуть кинуті на молокопереробний блок.

Та однією з найбільших проблем, котру намагаються вирішити молоді фермери, є нестача власних кормів. Раніше за-

готовляли сіно можна було на землях, які відведені під пасовища та сіножаті для громади села. Зараз, на жаль, такої можливості вже немає, доводиться витратити левову частку доходу на формування кормової бази.

Фермерство — це стиль життя

Руслана та Ростислав щиро віряють, що в Україні інтерес до сімейного фермерства, що вже давно є основою сільськогосподарського виробництва в Європі, тільки зростатиме, а робота на селі ставатиме престижною. Аби цією галуззю цікавилися і молоді люди, більшість з яких бачили ферму тільки по телевізору...

Фермерство — це стиль життя, вважають молоді господарники. І додають: на фермері не можна вивчитися в інституті. Це треба відчути і дати собі свідому відповідь: готовий ти цим займатися і нести всю відповідальність чи ні. Бо тут немає боса, який скаже, як і що зробити. Тут ти сам собі режисер. Тому якщо вирішиш зайнятися фермерством — будьте готові, що вам доведеться постійно вчитися. Земля не пробачає халтури! Треба працювати день і ніч, бути і трактористом, і дояром, і керівником. Немає вихідних — є земля і твій результат. І головне: у фермера має бути сім'я, колектив, однодумці, люди, які завжди підтримають, коли потрібно — покритикують, але все одно залишатимуться поряд.

Без креативу та завзяття — ніяк, вважає Руслана Бондаренко.

Фермерське господарство брата і сестри.

Фото з власного архіву.

Чотирьом телятам зручно на новому місці.

Фото з власного архіву.

Поза законом?

Коли вже є певні успіхи, здобути щоденною наполегливістю, то фермерство може здатися не таким уже складним, як про нього кажуть чи пишуть. Однак, окрім відомих плюсів, українське саме мале фермерство має і багато, так би мовити, підводних каменів. Один з яких — відсутність чіткої законодавчої бази.

— Як представники малого сімейного фермерства, законодавчу ситуацію знаємо чітко, — говорить Руслана Бондаренко. — Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство», який нібито легалізував діяльність сімейних фермерських господарств як фізичних осіб підприємців і зробив їх повноправними учасниками ринку, залишається лише формальністю. Чому? Тому що реального механізму реєстрації та оподаткування сімейних фермерських господарств ще й досі не напрацьовано, хоча й змі-

ни набули чинності понад рік тому. Механізму просто не існує. По суті, такі невеликі господарства, як ми, знову поза законом...

Проте, вважають герої розповіді, тому, в кого є палке бажання досягти власної мети, не страшні ніякі обставини. І це правило підтверджує їхній власний приклад, адже, коли історія ферми Бондаренків тільки починалася, Ростиславу було всього 16, але він жодного разу не пошкодував, що залишився в селі і захотів стати фермером.

— Мені часто закидають, мовляв, ти ж такий молодий, нащо тобі те село, їдь у місто, — зізнається молодий фермер Ростислав Бондаренко. — А я в цей момент повертаюся думками в день, коли молотили наш перший врожай сої, потім згадую, як минулого року збирали пшеницю, як тримав у жменях зерно... Цього відчуття не можна проміняти ні на що. І я впевнений, що кожен, хто працює на землі, мене зрозуміє. ■

Олена ЯРОШЕНКО

■ ПОСІВНА НА НОСІ

Україна всіма силами намагається позбавитися економічної залежності від північного сусіда-агресора. Але війна ця не менш виснажлива, ніж бойові дії в зоні АТО. Мінеральні добрива — один із тих міцних канатів, якими наша економіка все ще припнута до федеральних постачальників. На жаль, ситуацією постійно намагаються маніпулювати спекулянти з обох боків. Зважаючи на неоднозначність деюре українських виробників міндобрив, приналежність галузевих хімпідприємств Україні важко трактувати однозначно.

Аргументи і рішення

Напередодні нинішнього сезону весняно-польових робіт вітчизняні виробники добрив ініціювали засідання уряду, переконуючи: доцільно посилити обмеження на імпорт російських азотних добрив. 26 березня Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі ухвалила рішення розширити дію антидемпінгових заходів на імпорт нітрату амонію (аміачної селітри) з Росії. Згідно з повідомленням прес-служби Мінекономрозвитку, відтепер антидемпінгове мито для ПАТ «Дорогобуж» становитиме 29,25 відсотка, для інших експортерів та загалом для Росії — 42,96 відсотка. Рішення Комісії набуває чинності з дня його опублікування в «Урядовому кур'єрі».

Такому вердикту Комісії передувало тривале вивчення матеріалів щодо існуючої практики постачання мінеральних добрив російськими виробниками та експортерами. Виявлено численні порушення, а також загроза подальшого обходу такими постачальниками діючих антидемпінгових заходів. Комісія також вирішила змінити опис товарів, до яких вони застосовуються, щоб російські виробники та експортери мінеральних добрив не могли їх обійти.

Враховуючи комплексний характер проблеми та щоб уникнути створення штучного дефіциту мінеральних добрив на внутрішньому ринку України, у підсумку прийнято кілька рішень. Перше — Кабінету Міністрів варто стимулювати роботу Верховної Ради над прийняттям проекту Закону № 6422 «Про внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України» для диверсифікації постачання добрив в Україну. Друге — Антимонопольний комітет України повинен контролювати ціни на добрива на внутрішньому ринку України. Третє — Кабінету Міністрів запропоновано товар, що є об'єктом застосування антидемпінгових заходів, виключити з переліку товарів, заборонених до ввезення в Україну з Росії (постанова КМУ від 30 грудня 2015 року № 1147).

Передозування хитрощами

Втрати агросектору від завищених цін на азотні добрива перевищили 32 мільярди гривень

Через війни спекулянтів страждають українські ґрунти, позбавлені достатньої кількості добрив для відновлення родючості.
Фото з сайту harvestdiary.com.ua.

Розіпнуті цінами і шантажем

На сьогодні щодо імпорту товарів із Росії вже діють 12 захисних торговельних заходів: 10 антидемпінгових, 1 компенсаційний та 1 спеціальний. Тим часом втрати вітчизняного агросектору від завищених цін на азотні добрива

За словами Соколова, усередині країни ціни на азотні добрива перевищують загальносвітові на 30 відсотків. До цього, на думку опитаних фермерів, призводить корупція в органах державної влади та монопольне становище окремого виробника. Адже через логістичні обме-

Через завищені ціни на добрива аграрії вже сьогодні вносять їх набагато менше за норму. Результати проведеного дослідження показали: у середньому рівень внесення азотних добрив українськими фермерами становить 40-60 кілограмів на гектар.

ва всередині країни щорічно становлять понад 32 мільярди гривень. На таку цифру вивело дослідження, яке провело Всеукраїнська аграрна рада, центр «Соціальний моніторинг», Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» та консалтингове агентство «Украгроконсалт». Як зазначив заступник голови ВАР Михайло Соколов, такий комплексний аналіз провели в Україні вперше. В опитуванні взяли участь малі та середні агровиробники, які займаються переважно вирощуванням зернових, кормових та технічних культур.

ження Україна може завозити переважно добрива з РФ, відносно яких давно діє антидемпінгове тридцятивідсоткове мито. Таким чином у нас і формуються ціни, вищі, ніж у світі. Заборона імпорту російських добрив може спровокувати ситуацію, коли ціни на азотні добрива в Україні перевищуватимуть світові більш, ніж на 50 відсотків.

Через завищені ціни на добрива аграрії вже сьогодні вносять їх набагато менше за норму. Результати проведеного дослідження показали: у середньому рівень внесення азотних добрив ук-

раїнськими фермерами становить 40-60 кілограмів на гектар. Для порівняння: у Німеччині сільгоспвиробники використовують на гектар близько 150 кілограмів діючої речовини азоту. У підсумку кожен гектар українських сільгоспземель щорічно втрачає від 200 до 400 кілограмів поживних речовин. Наслідок — сільгоспвиробники потерпають від виснаження ґрунтів і скорочення валового збору врожаю. Зрештою, у прогріш вся українська економіка, бо саме аграрний сектор генерує сьогодні понад 40 відсотків валютної виручки країни та 18 відсотків ВВП.

Спроба номер...

Тим часом як державні силові структури, так і аграрії самотужки намагаються виборсатися з лабет міндобривного спрута. Департамент у сфері економіки ГПУ розслідує кримінальне провадження за фактами ухилення від сплати податків підприємств — виробників міндобрив. Як повідомив Генеральний прокурор України Юрій Луценко, орієнтовна сума ухилення від сплати податків становить понад 500 мільйонів гривень. «Проводяться санкціоновані обшуки в офісних приміщеннях підприємств реального сектору економіки та торговців цінними паперами, які причетні до вчинення злочинів», — повідомив Генпрокурор.

Юрій Луценко зазначив, що для забезпечення відшкодування платежів планується накладення арешту на майно цих підприємств.

Минулого місяця підприємці зі свого боку почали попереджати про спритників, які намагаються наживатися на сезонному запіті добрив. Як повідомив фермер Іван Галюк, шахраї працюють під прикриттям такого собі ТОВ «Ерко груп», укладаючи фіктивні договори: «За вказаною в документах адресою такої фірми немає. Сьогодні сам їздив і перевіряв. Там розташована зовсім інша фірма, працівники якої поспівчували і сказали, що ми вже не перші приїхали».

Завадити такому тривалому багаторічному шахрайству на добривах спроможна лише грамотна консолідована позиція держави, орієнтована на добросовісних учасників ринку. Поки що, зважаючи на ситуацію, що склалася, її явно бракує. ■

■ РЕКЛАМА

2 роки повної гарантії

Для дому на довгі роки

Saturn®

Зроблено в Україні

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

Тарас ЗДОРОВИЛО

Цьогоріч Україна відзначатиме 85-ті роковини Голодомору 1932—1933 років. Коли три десятиліття тому завіса таємничості над найбільшою трагедією нашого народу впала, в Україні ще було багато живих свідків тих страшних часів. Усі, хто пережив цей геноцид радянської влади, до кінця життя постійно боялися його повторення та психологічно так ніколи й не оговталися. Дослідники ще встигли записати їхні розповіді. Але й до сьогодні в цій темі залишається багато «білих плям», які належить з'ясувати історикам. Чому Голодомор 1932—1933 років був геноцидом та яких втрат зазнала тоді Україна, «УМ» попросила розповісти відомого історика, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимира Сергійчука.

«У документах чітко прослідковується етнічний мотив Голодомору»

■ Володимире Івановичу, коли вперше почали публічно говорити про голод 1930-х років в Україні?

— До 1987 року говорити про Голодомор на теренах УРСР було заборонено. Лише коли перший секретар ЦК КПУ Володимир Щербіцький виступив у грудні 1987 року на урочистому засіданні, присвяченому ювілею Радянського Союзу, це табу було знято й завісу таємничості почали потроху привідкривати. Цим питанням зайнявся ЦК КПУ й першим, кого допустили до московських архівів, був професор Станіслав Кульчицький з Інституту історії.

Але ще з 1983 року українська діаспора почала створювати своєрідний міжнародний трибунал над організаторами Голодомору в Україні. Це було зроблено з ініціативи Володимира Даниліва (юриста українського походження з Торонто) — він написав відповідне подання до Світового конгресу вільних українців. Його ініціативу підтримали, а в 1988 році було організовано міжнародну комісію юристів. Паралельно свою роботу, за завданням Конгресу США, проводив американський дослідник Джеймс Мейс: у Північній Америці він збирав документи, свідчення Голодомору. Міжнародний трибунал відбувся, туди були запрошені й свідки цієї трагедії. Комісія звернулася до СРСР, аби їм надали документи, проте Союз їм відмовив і, зрозуміло, не прислав ніякого представника на цей трибунал.

■ У чому ви бачите ознаки геноциду під час Голодомору 1932—1933 років?

— Відповідно до Конвенції про запобігання злочинам проти людяності, ухваленій ООН у 1948 році, я дійшов висновку, що таких ознак є шість. У моєму розумінні геноцид — це свідомі дії влади на знищення нації чи її частини (українського селянства). Бо лише влада має каральний, репресивний апарат. Звичайно, ті, хто проживав разом з українським селянством, також потрапили в цю «м'ясорубку» — це поляки, німці, болгар, греки, шведи і т. д.

Отже, перша ознака — це те, що влада забрала хліб. Хіба вона не розуміла, що вилучення продовольства призведе до голодної смерті? Розуміла, але пішла на це! Є телеграма Сталіна від 1 січня 1933 року з вимогою покарати тих, хто не здає хліб, штрафами (вони були у вигляді не лише вилучення зерна, а й вимітання всього до «нитки» — картоплі, квасолі, пшона, з погребів навіть квашену капусту забирали). Це все призвело до масового мору! Як на мене, він був уже навесні 1932 року.

І тут я категорично не сприймаю нової концепції професора Кульчицького, який починає писати про якийсь «всесоюзний» голод в Україні 1932 року. Такий підхід не відповідає документам українських архівів. Скажімо, в них збереглися свідчення про масову смертність уже в березні 1932 року. Так, 15 травня 1932 року секретар Вінницького обкому партії Алексєєв писав до генерального секретаря КП (б) У Станіслава Косіора: в Уманському районі «в селі Фурманка за 10 днів апреля от недоєднання умерло 27 душ, а с 1/V по 5/V еще 24 чел... В апреле этого года подобрано по г. Умани на улицах 48 мертвцов, причина — недоєднаніе. Подобранные мертвцы — селяне, частично сел Уманского и других районов».

Подібна ситуація була в Христинівському, Монастирищенському, Жашківському районах нинішньої Черкащини. Нічого подібного ми не знаємо в Росії 1932 року.

■ А мій тато саме з Жашківського району — в його родині вмерло від голоду троє дітей...

— Саме про ці райони — повно документів, особливо за 1932 рік, звідси все починалося й тут був найбільший голод... І тому оця концепція, мовляв, у 1932 році скрізь був голод, спрямована на те, щоб «розмити» удар, який був нанесений по Україні вже в той рік. Наші селяни це зрозуміли, а тому влітку 1932-го вже почали ховати врожай.

Друга ознака геноциду під час Голодомору — заборона українському селянству йти по хліб в інші регіони. У тій же Росії хліб був, але українців туди не пускали! Від 22 січня 1933 року є спеціальна «заборонна» постанова Ради народних комісарів і ЦК ВКП(б), підписана Молотовим і Сталіним. Це постанова проти українського селянства й населення української Кубані. Українці не могли піти в Росію, Білорусію чи Закавказзя й обміняти щось цінне на харчі або ж там заробити й врятувати сім'ю! До слова, казахів, які дуже постраждали від голоду в ці роки, не тільки пускали до Росії по хліб, а й доручали з Москви спеціальною постановою місцевим органам влади опікуватися ними.

Третя ознака: якщо справді в країні нема продовольства, то можна організувати допомогу із Заходу, як це було в 1921—1923 роках. Але Сталін сказав, що ніякого голоду немає, тобто не визнає його. І замовчування владою цієї трагедії також є злочином!

Четвертою ознакою, не менш злочинною, була відмова радянської влади від допомоги з-за кордону. Наша діаспора, дізнавшись про голод, розпочала бити у дзвони й збирати допомогу, також закликали до цього Лігу націй і Червоний Хрест. Але Москва не тільки не прийняла цю допомогу, а й організувала пропагандистські акції за участю відомих діячів культури Заходу, яким показували «потьомкінські села» в Україні.

Ці чотири ознаки є свідченням фізичного геноциду української нації. Та, крім цих ознак штучно організованого фізичного знищення, бачу ще дві. Це ознаки духовного знищення української нації. По-перше, було припинено українізацію. Із цього приводу є два документи, в яких чітко прослідковується етнічний мотив. Наприклад, постанова ЦК ВКП(б) і Раднаркому СРСР від 14 грудня 1932 року про хлібозаготівлі в Україні, Північно-Кавказі і в Західній області (на Смоленщині). Ця постанова повідомляє, що було заслухано доповіді трьох секре-

«Твердження нашої діаспори про втрати від 7 до 10 мільйонів загиблих у 1932—1933 роках сприймаю як дороговказ до подальших досліджень. І в першу чергу, в українських архівах».

тарів — Косіора (від України), Шеболдаєва (від Північного Кавказу) і Румянцева (від Західної області). Далі про Смоленщину немає ні слова... Зате є причини невиконання плану хлібозаготівель в Україні і на Кубані — мовляв, в органи влади пролізли петлюрівські елементи, самостійники, і на Кубані є члени так званої кубанської ради — усі вони саботують. Які висновки? Запровадження репресій! На Україні судити секретарів райкомів, керівників районів — дати їм по 5-10 років тюрми або й розстріляти найбільших «саботажників».

Також звертають увагу на... «небольшевистскую украинизацию» в Україні, яка також заважає виконанню плану

Жахливі «жнива» Голодомору 32—33 років. Фото з сайту ukrinform.com.

«Був свідомий по українській

Історик Володимир Сергійчук — про масштаби втрат від Голодомору та чому за зрив хлібозаготівель покарали саме Україну

хлібозаготівель. А по Кубані (у 1792 році відбулося переселення козаків після знищення Запорозького війська. — Авт.) також «небольшевистская украинизация» по более чем половине районов Северного Кавказа». І справді — 37 районів Північно-Кавказького краю були на той час вже українізовані й радянська влада починає проводити там «контрзаходи».

Перше, що роблять — станицю Пол-

ва, яку підписав заступник наркома оборони Михайло Тухачевський: не брати туди червоноармійців, які родом з України чи Північного Кавказу. Ось вам суто етнічний мотив!

Згодом виселять станицю Уманську, де у 1926 році з 20 тисяч населення українцями записалися 18 тисяч (у станиці Полтавській із 14 тисяч населення — українцями записалося 11 тисяч). Тобто абсолютною більшістю там були українці. І це одна з основних причин виселення!

Назви станиць змінюють, щоб нічого не нагадувало про Україну: ст. Полтавська стає Красноармейской, ст. Уманська — Ленінградской, а ст. Поповичівська стає Кагановицькою (на честь Лазара Кагановича, який організував там «чорні дошки» з листопада 1932 року). Усі 400 шкіл Кубані було переведено на навчання російською мовою; усі газети в 37 українізованих районах почали випускати російською мовою. Тобто усе українське на Кубані — закрили!

«Смоленщина теж не виконала плану хлібозаготівель, але «каральна рука» її обійшла»

До речі, ніяких подібних драконівських постанов щодо Західної області (села Смоленщини, етнічна білоруська територія) не було (у 1920-х роках там відбувалася «білорусизація», формувалися білоруські райони, відкривалися білоруські школи — є відповідні докумен-

ти), хоча вони також не виконали плану — на 48% — хлібозаготівель. То чому обирають до останнього Україну й Кубань, а Смоленщину «каральна рука» обходить?..

Наступного дня, тобто 15 грудня 1932 року, виходить постанова за підписом Сталіна й Молотова про припинення українізації по всій території Радянського Союзу. Тобто йдеться про Далекій Схід, де вже 9 районів було українізовано; Казахстан, де мали українізувати 40 районів; Західний Сибір, де, наприклад, Славгородський округ вже українізувався; Поволжя, де проживало мільйон українців і велика кількість районів українізувалася; Слобожанщина (Вороніжчина, Курщина), де вже було українізовано 26 районів. Я знайшов у Казахстані документи про те, як переводили українські школи на російську мову. А там, станом на грудень 1932 року, було 94 (!) українські школи, виходило три районні українськомовні газети. Усе це одним розчерком пера було заборонено!

Я питаю у тих, хто каже, що був «лише» геноцид соціально-економічного спрямування: чи є подібні постанови стосовно інших націй?! Немає! Це був свідомий удар саме по українській нації!

Саме тому в моєму розумінні п'ятою ознакою є духовний геноцид! І шоста ознака — це геноцид духовний через так зване доприселення.

«Оази російськості поширювалися метастазами й поїдали все українське»

■ У чому полягало це доприселення?

— Справа в тому, що в східних, південно-східних, степових районах було менше шансів на порятунок, ніж у Лісо-степу чи Поліссі. На Донбасі врятувалися ті, кого взяли на шахти, але ж усіх підряд голондних українців не брали! Коли ви подивитесь на документи, то побачите, що здебільшого на роботу в шахти брали вихідців зі Смоленщини, Татарстану, Центрально-Чорноземної області (північ Вороніжчини та Калужської, Орловської, Липецької областей). У мене є документи за

удар нації»

жовтень 1932 року, коли вже почався голод, по шахтах тресту «Кадів-вугілля»: на одного українця брали з-за меж України — чотирьох. І подібне можна говорити про будівництво Дніпрогесу чи металургійні, коксохімічні заводи... Брали в першу чергу людей із Росії!

Вимерлі цілі села у степових регіонах (нинішні Кіровоградська, Запорізька, Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська, Херсонська, Донецька, Луганська й Харківська області) заселяють людьми з Росії й Білорусії: восени 1933-го лише першим потоком заїхало 120 тисяч людей зі Смоленщини, Івановської області, Горьковського краю, а також Білорусії. А вже потім, коли для заповнення «вакууму» й переселенців було замало (частина їх узагалі повтікала), завозили людей із Чернігівщини, Київщини, Житомирщини.

Чому я вважаю доприселення однією з ознак духовного геноциду, бо новопривезлим одразу відкривали російські школи, газети. Тобто в суцільний етнічний масив українства вкидалися оази російськості, які поширювалися метастазами й поїдали все українське. Тобто ситуація в регіонах, де Москва хотіла створити так звану Новоросію, готувалася вже тоді.

«Цифра визначення кількості жертв Голодомору належним чином не досліджувалася»

■ Ви не погоджуєтесь з офіційними цифрами втрат. Чому?

— Наша діаспора всі роки (принаймні, починаючи із 1953 року) скрізь говорила, що втрати нашого народу від голоду 1930-х років — 7-10 мільйонів! Хто діаспори дав такі дані? Виявляється, що першими їх оприлюднили німецькі дипломати. Вони, в свою чергу, пояснюють, що одержали ці цифри...

в «довірливих розмовах із високопоставленими чинами ГПУ». Зрозуміло, що чекісти добре знали справжній стан речей, адже контролювали всю ситуацію в країні.

Тобто цифру в 7-10 мільйонів дали іноземці ще в 1930-ті роки! Коли в 2006 році було ухвалено спеціальний Закон про геноцид, американський демограф Олег Воловина почав співпрацювати з нашими демографами, й у науковий обіг почала впроваджуватися цифра загиблих від голоду в 3,9 млн. Одним з аргументів (зокрема, заступника директора Інституту демографії і соціальних досліджень НАН України Олександра Гладуна) на користь цієї цифри втрат є те, що, нібито, окремі історики називають завищену цифру жертв Голодомору тільки тому, аби вона була більшою, ніж втрати під час єврейського Голокосту. Я, принаймні, такого ніколи не казав.

■ А скільки євреїв загинуло під час Голокосту?

— Як стверджують єврейські дослідники, шість мільйонів. В Україні цифра визначення кількості жертв Голодомору 1932—1933 років належним чином не досліджувалася. Вже згаданий професор Кульчицький підтримує наших демографів, які кажуть, що на основі створеної ними особливої методології вони вийшли на 3,9 млн. прямих і 0,5 млн. непрямих втрат (ті, хто не народився). Але, наголошую, це ще не є офіційна цифра Української держави, це наполеглива спроба частини дослідників закріпити її всупереч документам українських архівів. І другий рік поспіль наші демографи закликають писати петицію в ООН, аби там визнали Голодомор із жертвами не більше 3,9 млн. осіб.

■ То все ж таки, скільки людей втратила Україна в 1932—1933 роках?

— За моїми розрахунками, це щонайменше 7 мільйонів. Чому? Тут треба звернути увагу на дві цифри: скільки було людей в УРСР станом на 1 січня 1932-го та 1 січня 1934 року. Мені апелюють, що в ці роки не було всеосоюзного перепису. Але є офіційна цифра тодішньої влади на основі сільського й міського обліку 1931 року. Так от, на початок 1932 року в УРСР було 32,68 млн. населення — цю цифру офіційно опублікувала Рада народних комісарів. Це на 3,8 мільйона осіб більше, ніж результат перепису 1926 року, який беруть за базу для своїх розрахунків наші демографи.

До речі, я не беру до уваги результатів перепису 1939 року, котрий також використовують мої опоненти. Чому? Та тому, що, згідно із секретною довідкою від 2 лютого 1939 року, населення УРСР у 1939 році було лише 29,4 млн., а не 30,9 млн., як оголосила Москва.

■ А як дізнатися, скільки було в 1934 році?

— Є дані про приріст населення в 1934—1936 роках — це 1,039 млн. осіб: віднявши цей «приріст» і порайонні приписки перепису 1937 року в кількості 532 тисяч — матимемо 26,81 млн. у 1934 році. Різниця між січнем 1932-го і січнем 1934 року таким чином становить 5 868 700 осіб. Віднімаємо ймовірні природні втрати за 1932 і 1933 роки в кількості 1 029 400 й одержуємо 4 839 300 осіб прямих втрат. Але ж давайте до цієї цифри додамо і тих, хто народився в 1932-му (782 тисячі) і 1933-го (470,7 тисячі), тобто 1 252 700 тисяч. Відтак прямих втрати за 1932—1933 роки вже виражаються цифрою в понад 6 мільйонів осіб.

Чому ж ми наполягаємо сьогодні на щонайменше 7 мільйонах жертв? Тому що й досі не досліджено всієї складової втрат, а це не дає можливості одержати реальні результати наукових пошуків. Бо хто рахував людей, які через Збруч і Дністер, тікаючи в Польщу та Румунію, були розстріляні й втопилися... А скільки трупів собаки розтягнули по дорогах? Скільки голодних померло в Росії й Білорусії, куди пішли по хліб? Скільки лежить у братських могилах біля залізничних станцій і річкових пристаней? А скільки завезли на шахти, оборонні заводи з Росії в 1932—1933 роки, замістивши таким чином померлих українців під час перепису 1937 року?..

Я бачу на сьогодні 13 напрямків пошуків у цьому плані — якщо все порахуємо, це буде ще не один мільйон. Ось чому твердження нашої діаспори про втрати від 7 до 10 мільйонів загиблих у 1932—1933 роках сприймаю як дороговказ до подальших досліджень. І, в першу чергу, в українських архівах. ■

ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

Солідарність потерпілих

У Канаді відкриють меморіал жертвам комунізму

Головним компонентом меморіалу буде Арка пам'яті з 365 окремих елементів, що представляють кожен день року.

Олег БОРОВСЬКИЙ

Запропонований десять років тому в Канаді проект будівництва пам'ятника жертвам комунізму таки буде реалізований. Монумент мають намір встановити в центрі Оттави, неподалік будівлі федерального парламенту Канади, наприкінці цього або на початку наступного року, повідомляє сайт Польського радіо. Офіційна назва пам'ятника у перекладі на українську мову звучить як «Меморіал жертвам комунізму — Канада, країна притулку» (англ. The Memorial to the Victims of Communism — Canada, a Land of Refuge).

Країна притулку від комунізму

Встановлення монумента профінансує благодійна організація «Данина свободі». Організація, що була утворена у 2008 році, об'єднує представників найважливіших етнічних організацій у Канаді, таких як Конгрес канадської Полонії (КРК), Конгрес українців Канади (КУК), Конгрес в'єтнамських біженців та інші.

«Завдання проекту — встановлення національного меморіалу жертвам комунізму. Канада — це країна іммігрантів і, за нашими підрахунками, приблизно вісім мільйонів канадців, тобто майже чверть населення, — це вихідці з країн, поглинутих комунізмом. Вони або самі є його жертвами, або такими були їхні предки», — сказав голова організації «Данина свободі» Людвік Клімковський.

Він зазначив, що оскільки Оттава — це столиця Канади, то для встановлення монумента потрібна згода та підтримка канадських уряду і парламенту. Вартість пам'ятника становитиме 3,5 млн. канадських доларів. 1,5 млн. доларів збрала організація «Данина свободі». Приблизно таку ж суму виділила влада, а решта — це кошти з інших джерел. «Сподіваємося, що останній етап, який саме зараз починається, завершиться відкриттям монумента. Це відбудеться або пізно восени 2018 року, або рано навесні наступного року», — повідомив Клімковський.

«Історія комунізму не завершилася»

За словами голови організації «Данина свободі», польська громада у Канаді підтримує цей проект. Однак найактивнішими у цій справі є канадські в'єтнамці та корейці. Адже в країнах, із яких вони прибули, люди продовжують жити під гнітом комунізму, наголошує пан Клімковський.

«Важливо, аби люди дізналися якомога більше про історію комунізму, про жертв, починаючи від більшовицької революції. Гадаю, всі розуміють, що історія комунізму не завершилася. Водночас із сумом констатуємо, що як на цьому боці океану, так і в Західній Європі, не так часто говорять про жертв комунізму, яких є 100 мільйонів, як і про жертв інших жорстоких сторінок історії», — наголосив Клімковський.

«Тому ми хочемо зберегти пам'ять про людей, які особисто пережили комунізм; їхні спогади, життєві шляхи та документи. Це покоління поступово покидає нас, але й досі немає, як, наприклад, у випадку жертв Голокосту, широкої бази наукових робіт. Кілька

років тому я запропонував створити так звані стіни пам'яті. Я попросив співгромадян, аби принаймні невеличка частина зі 100 мільйонів людей — жертв комунізму — представила на цій стіні свою історію», — сказав Клімковський. Він зазначив, що прізвища цих осіб будуть об'єднані з інтерактивною системою, веб-сторінкою Канади, на якій можна буде прочитати історії багатьох родин.

Бронзовий монумент заввишки 24 метри та завширшки чотири метри встановлять на одній із площ канадської столиці. Його головним компонентом буде Арка пам'яті, складена з 365 окремих елементів, що представляють кожен день року. Кожен елемент покаже один з історичних моментів, наприклад, Варшавську битву, Катинь, Солідарність, різанину на Площі Тяньаньмень у Пекіні, падіння Берлінської стіни.

Церемонія посвячення місця майбутнього розміщення меморіалу жертвам комунізму відбулася на початку вересня минулого року. Як повідомляв «Укрінформ», у заході взяли участь міністр канадської спадщини Мелані Жолі та члени численних громад із країн, що постраждали від комуністичного правління.

У зв'язку з російською агресією, ситуацією на Донбасі та відродженням у частині країн комунізму також понад мільйонна українська діаспора у Канаді дуже зацікавлена у встановленні цього меморіалу. Конгрес українців Канади передав на спорудження пам'ятника 25 тисяч доларів.

«КУК робить цю пожертву, аби вшанувати усіх, хто страждав від жорстокості 70-річної радянської окупації України. Мільйони українців були вбиті комуністичним радянським режимом, мільйони були відселені у ГУЛАГ. Для Канади дуже важливо пам'ятати про жертв комунізму та імперіалізму», — сказав президент Конгресу українців Канади Павло Грод. На його переконання, цей меморіал дозволить упевнитися, що «наші діти вивчатимуть уроки історії, аби подібні злочини ніколи більше не повторилися».

Нагадаємо, в Торонто, одному з найбільших міст Канади, також з'явиться меморіал жертвам Голодомору в Україні. В ході зустрічі з прем'єр-міністром канадської провінції Онтаріо Кетлін Він у вересні минулого року Президент України Петро Порошенко повідомив про наміри громади провінції відкрити 2018 року монумент пам'яті жертв Голодомору. Варто нагадати, що 8 відсотків населення провінції Онтаріо становлять етнічні українці. ■

■ ПРЕМ'ЄРА

Чудо можливе навіть з аферистами

Київський Театр імені Івана Франка презентує душевну казку для дорослих «Дорога Памела»

Вікторія КОТЕНОК

У час тотального насилля, тероризму і численних воєн так важливо не зневірюватися у тому, що є добро, милосердя, гуманізм. Що цей світ ще не зовсім з'їхав із котушок через невситиме бажання влади і багатства. Що є люди, які безкорисно здатні допомагати і підтримувати. Що на планеті не вимерли (як динозаври) дружба, любов, віра.

Останнім часом немало українських театрів випускають вистави про добросердечність, безкорисливу дружбу і любов. Днями у Києві, на сцені Національного театру імені Івана Франка, представили душевну казку для дорослих «Дорога Памела».

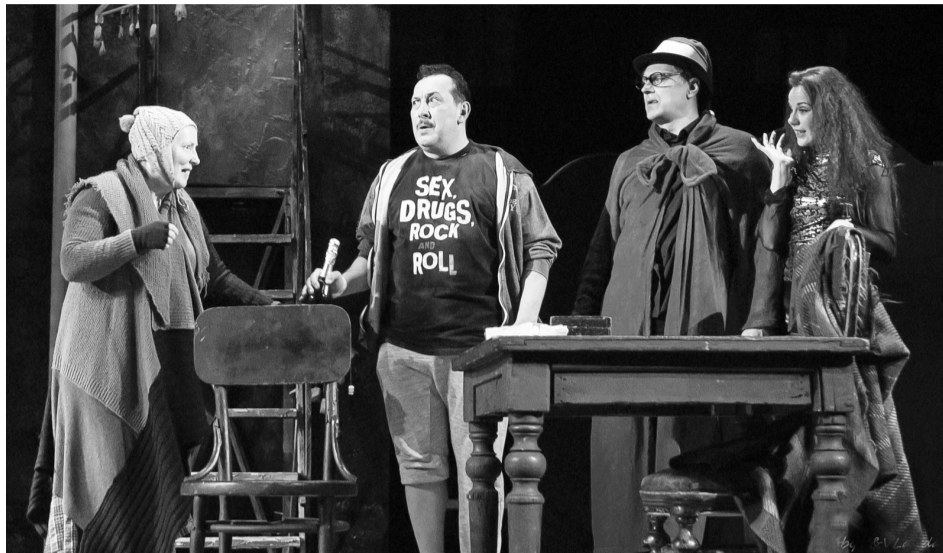
Популярність Джона Патрика

Автором п'єси є американський драматург і сценарист ХХ століття — Джон Патрик. Лауреат Пулітцєрської та премії «Тоні» за п'єсу «Чайна церемонія», за якою був знятий однойменний фільм Данієля Манна у головній ролі з Марлоном Брандо. Чимало п'єс автора поставлені на Бродвеї, а за його сценаріями зняті кінострічки у Голлівуді. Його твори на сьогодні дуже популярні та затребувані американськими та європейськими театрами. Особливо «Дивна місіс Севідж» та «Дорога Памела» (друга назва «Як би нам пришити стареньку»).

Щодо популярності в Україні, то до недавня, приміром, йшла вистава «Моя дорога Памела» у Київському Молодом театрі (у головній ролі — Тетяна Стебловська). Торік улітку за цією п'єсою з'явилася вистава у Чернігівському Молодіжному театрі, а восени — у Рівненському українському музично-драматичному театрі. Із 2015 року постановка «Моя дорога Памела, або Як уколоскати стареньку» йде на сцені Львівського драматичного театру імені Лесі Українки. І це, переконана, не весь перелік українських постановок...

Історія про виняткових людей

Режисером постановки у Київському театрі імені Івана Франка є заслужений діяч мистецтв України Дмитро Чирпюк, сценографом — заслужений діяч

«Дорога Памела» франківців.
Фото Валерії ЛАНДАР.

мистецтв України Андрій Александрович-Дочевський (обидва вже понад 25 років віддано працюють у цьому закладі). Співрежисером є Олексій Зубков. Пластичне оформлення створила балетмейстер Ольга Семьошкіна, музичне — Артем Орлюк, костюми — Катерина Маркуш.

«Для постановочної групи на чолі з режисером-постановником Дмитром Чирпюком головним чинником у виборі саме цього твору стала не стільки довершеність драматичного матеріалу, яскравість та неординарність характерів, їхніх проявів у неочікуваних ситуаціях, скільки пронизливість і щем людяності, що нею наповнена п'єса, — розповідає Наталя Пономаренко, керівник літературно-драматичної частини театру. — Виникло бажання в наш прагматичний утилітарний час нагадати про історичні цінності людського Буття: милосердя, добро, справедливості. Про те, що чудо можливе, і від кожного з нас, від наших вчинків подекуди залежить життя ближнього. Варто лише зробити крок... і, можливо, допомогти віднайти необхідні слова, підтримати того, хто зневірився».

«Дорога Памела» — це історія про трьох аферистів — Сола (Олег Сталь-

чук), Бреда (Олексій Зубков) і Глорії (заслужена артистка Тетяна Шляхова), які хочуть розбагатіти завдяки бідній бабусі Памелі Кронкі (народна артистка України Олена Хохлаткіна). У старенької не залишилось нікого з рідних: її єдиними співрозмовниками (і захисниками) є домашній кіт-іграшка та Бог, якому вона пише листи на Різдво. А ще сержант поліції Джо Янки (Назар Задніпровський), якого вона одного разу врятувала від судоми м'язів.

Тож спершу трійка шахраїв хоче поцупити її дорожню колекцію баночок з-під парфумів (зібраних на смітниках). Потім — отримати компенсацію (у розмірі 50 тис. доларів) за її смерть від страхової компанії. Оселитися у домі Памели, застрахувати, ввійти в довіру цим пройдисвітам вдається, а от убити — ніяк. Незбагненна наївність, доброта, довірливість старенької зрештою змінюють навіть їхні зачерствілі серця.

На сцені нагромаджене знахідками зі смітників підвальне приміщення, яке ось-ось може перетворитися на руїни через аварійний стан. Коробки, баночки, пакети, магазинні візки для покупок — це все є багатством старенької Памели.

Втративши все найцінніше у житті, вона все одно залишилася оптимісткою: рада кожному дню і кожному новому знайомству. Завдяки новим співмешканцям — Солу, Бреду і Глорії — її помешкання стає безпечнішим, чистішим і затишнішим: з'являються полицки, диван із коробок, багацько нових дрібниць зі смітників. А завдяки Памелі чистішими стають думки і наміри аферистів.

«Дорога Памела» — це вистава про виняткових людей, які своєю добротою і сердечністю роблять світ трохи кращим, закликають до людяності й співчуття. А також — про право вибору, з яким ми стикаємося чи не щохвилини: брехати чи правду сказати, сваритися чи миритися, чесним бути чи ошукувати, допомагати чи дбати лише про себе...

Характерну, гротескную і драматичную актрису Олену Хохлаткіну у ролі Памели просто не впізнати... Спокійна, повільна у рухах, з тихим хриплим голосом. Просто — бабка-кульбабка, як точно зазначає один з героїв. Життя викинуло її героїною на узбіччя, однак вона не втратила людяності, віри у Бога, милосердя до оточуючих. Чуйна і турботлива — вона завжди рада прийти на допомогу ближньому. Пишучи листа до Бога, вона зазначає, що любов — це не задоволення, а важка щоденна праця. Тож сама кожну мить намагається прожити з любов'ю в серці, та й інших до цього залучити. І, у міру своїх сил, кожного зробити щасливим.

«У цій виставі зійшлося дуже багато людських факторів, — розповідає Олена Хохлаткіна. — І я вдячна усім — від постановників і партнерів до робітників цехів. Переконана, що наша вистава, як хороше вино, ще має настоюватися. Адже створювалася вона в дуже короткі терміни. Проте постановка є вкрай необхідною і, як кажуть, на часі. Це — бенефіс любові».

Переконана, що нашої планеті не потрібна велика кількість «успішних» людей. Вона відчайдушно потребує миротворців, цілителів, реставраторів. Людей, поруч з якими добре жити. Планеті необхідні люди з мораллю, які зроблять світ живим і гуманним. Наша вистава саме про це — про здатність любити ближнього».

Аліна НЕБЕЛЬСЬКА

■ ЗАДЗЕРКАЛЛЯ

Відчиніть, поліція!

Залаштунки роботи патрульних у новому телепроекті за німецьким форматом

Щороку рівень злочинності у Києві зростає на 15%. Щодня на патрулювання столиці виїжджає понад сто поліцейських автомобілів. На один патрульний екіпаж припадає в середньому 10 викликів за день (без урахування самозвернень громадян до поліції на вулиці та ситуацій, коли патрульні зупиняють автомобілі за порушення правил дорожнього руху). Але часто жертви правопорушень вважають свою проблему не вартою уваги для поліції і намагаються вирішити конфлікт самостійно. За словами креативного продюсера проекту «102. Поліція» на каналі «2+2» Ольги Земкової, головна мета й полягає в тому, щоб показати і саму роботу патрульних, і те, що це не просто люди, які автоматично виконують свої обов'язки, а люди, які хочуть і можуть справді допомогти.

«Ми приводимо глядача до того, що людина завжди може звернутися по допомогу в поліцію, навіть якщо їй ця ситуація здається дуже простою, наприклад, побутовий конфлікт, сімейна сварка чи сімейне насилля над жінкою. У нас 95% жінок не знають, що можуть зателефонувати в поліцію

з цього приводу. Їм здається, що їхня маленька сімейна проблема не вартує того, щоб викликати поліцію. Але це не так», — коментує «Україні молодій» Ольга Земкова.

«102. Поліція» — українська адаптація німецького формату «102. Police», відзнятого та відомого в багатьох європейських країнах. Як наголосив продюсер проекту Кристоф фон Іссендорф (німецька продюсентська компанія Constantine Entertainment GmbH, яка знімає скріптед-реаліті на замовлення «2+2»), родзинка проекту в тому, що жодних сценаріїв не використовують. Моделюють ситуації найпоширеніших в Україні правопорушень, історії беруть із повідомлень патрульної поліції.

У «102. Поліція» беруть участь не професійні актори, а справжні патрульні. У поліцейських — звичайний робо-

чий день, вони перебувають у патрульній машині, отримують виклик, навіть не знаючи, справжній він чи ні, виїжджають розбиратися з ситуацією, діють згідно з робочими інструкціями, а потім — коментують власні дії.

«Найскладніше під час зйомок — розтягнути задоволення режисера, — ділиться з «Україною молоді» враженнями учасник проекту, старший лейтенант поліції, інспектор Євген Фіщук. — Тому що ми прибуваємо на виклик і відпрацьовуємо його блискавично. Ситуацію ми професійно моделюємо вже з перших хвилин: розуміємо, в чому суть, бачимо агресора та жертву і не дозволяємо агресору далі розвивати події. Але режисерові потрібно, щоб ситуація була зрозуміла не тільки нам, а й глядачеві. Тому доводиться розтягувати, щоб глядач зрозумів, із чого конфлікт роз-

«102. Поліція».
Фото надане каналом «2+2»

почався і до чого він може призвести».

Пропоршників та жертв грають теж не професійні актори. У них теж немає сценарію, але, на відміну від патрульних, вони проінструктовані, що мають робити. У героїв немає прописаних реплік, тому шоу виходить дуже живим та емоційним.

«Є певне ставлення до поліції, яке триває ще з часів міліції. Люди бачать частину нашої роботи, тому доводиться їм пояснювати, в чому вона полягає, — каже Євген Фіщук. —

Коли когось затримують, люди бачать тільки кінцеву точку, і не бачать попередньої. Потрібно ставитися до цього з розумінням. Ми ж працюємо для людей, але фідбека від них немає. Або коли потрібно запросити когось, щоб бути свідком. Доводиться просити багатьох людей, перш ніж знайдеш свідомого громадянина, який погодиться».

Глядачі матимуть змогу дивитися телепроект про всі залаштунки роботи патрульних із 2 квітня: 240 найрізноманітніших історій. ■

КАТАЛОГ

Дитяче
ЧТИВО

Рекомендований
список книг
для дітей від
експертів

Дитячих книг в Україні останнім часом видається немало. Щоб донести, які якісно написані і видані минулоріч сучасні українські книжки для різного дитячого віку варто читати, Творче об'єднання дитячих письменників Спілки письменників ініціювало і разом з експертами уклало спеціальний рекомендаційний список.

До експертної ради ввійшли, зокрема, письменниця, голова журі конкурсу «Літературна надія Дніпра» Наталія Дев'ятко, голова Івано-Франківської філії Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва Тетяна Качак, провідний бібліограф Національної бібліотеки України для дітей, автор-координатор ресурсу «Ключ» НБУ для дітей Наталія Марченко, письменниця і видавець із Тернополя Ірина Мацко, претендент від України в 2017 році на здобуття Меморіальної премії імені Астрід Ліндгрен письменниця Зірка Мензатюк.

Навіть якщо у населених пунктах, на жаль, немає книжкових магазинів, у наш час не проблема замовити уподобане видання в спеціалізованих інтернет-крамницях або на сайтах видавництва.

Подаємо рекомендаційний список повністю:

«Моя перша книжка»

— **забавлянки, руханки, книжка-гра**

Кротюк Оксана. Купці, купці, гусочко! Забавлянки, масажки, ігри. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2017. — 24 с.

— **вірші**

Савка Мар'яна. Колисанки і дрімліві вірші. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 29 с.

— **казки**

Волок Людмила. Пригоди Ляпунчика та Хрондика. — Х.: Талант, 2017. — 128 с.

Дерманський Сашко. Казки про все на світі. — Х.: Ранок, 2017. — 112 с.

Дерманський Сашко. Коли Онисько був маленький. — Вінниця: Теза, 2017. — 128 с.

Заржицька Єліна. Засць та чарівний барабан. — Х.: Талант, 2017. — 64 с.

Заржицька Єліна. Про маленького метелика. — Х.: Талант, 2017. — 64 с.

Малик Галина. Як сонечко крапочки загубило. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 12 с.

Попський Ростислав, Малкович Іван. Куди відлітають риби. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. — 32 с.

Савка Ірина. Казки-горошинки. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 48 с.

— **мала проза**

Кирпа Галина. Абетка рідного дому. Оповідь малої Антосі. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2017. — 36 с.

Кулик Катерина. Татків день. — Х.: Талант, 2017. — 32 с.

Стус Таня. Де Ойра? — Х.: Віват, 2017. — 32 с.

Дітям є що вибрати серед книжок українських письменників.
Фото з сайту loda.gov.ua.

Молодший шкільний вік

— **вірші**

Андрусак Іван. Лякація. — К.: Фонтан Казок, 2017. — 56 с.

Малик Галина. Вірші для Дарочки. — Ужгород: Карпати, 2017. — 36 с.

Матола Микола. Петрик грушу малював. Вірші для дітей. — Ужгород: Карпати, 2017. — 36 с.

Повх Лідія. Різьбив майстер колосочку. — Ужгород: Карпати, 2017. — 48 с.

Трохим Наталя. Де ви, кохані леви? — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 64 с.

— **казки**

Атлантова Софія. Миші: казка-шкряботушка. — К.: Фонтан казок, 2017. — 144 с.

Дерманський Сашко. День народження привида. — К.: Фонтан казок, 2017. — 48 с.

Дерманський Сашко. Жменька тепла для мамі. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 56 с.

Єгорушкіна Катерина. Пригоди Штанька. — К.: Класика, 2017. — 55 с.

Ніцой Лариса. Незламні мураші. — К.: Самміт-книга, 2017. — 48 с.

Шелепа Ольга. Як з'явилася ніч, або Безодня, що в скриньку впала. — К.: Самміт-книга, 2017. — 24 с.

Фулитка Оксана. Театр казок. — Мукачево: Карпатська вежа, 2017. — 100 с.

Чаклун Олег. Піраміда Синтії. — К.: Фонтан казок, 2017. — 60 с.

— **оповідання**

Григорук Анатолій. Перша доріжка в небо. — К.: Час майстрів, 2017. — 112 с.

Луцкевська Оксана. Бігль-старший. — Х.: Віват, 2017. — 47 с.

— **нон-фікшн**

Кузякін Кузько. Біла тришки чорна-пречорна книжка. — Харків: Vivat, 2017. — 63 с.

Міхаліцина Катерина. Хто росте в саду. — Л.: ВСЛ, 2017. — 52 с.

— **повісті**

Вдовиченко Галина. 36 і 6 котів-детективів. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 144 с.

Коршунова А. Компі і Компанія. — К.: Час майстрів, 2017. — 232 с.

Купцова Л. Майка і Смугастик. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 93 с.

Ляцинська Юлія. Леля з будиночка на дереві. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 128 с.

Манів Галина. Пригоди Тараса в далекому космосі. — К.: Фонтан казок, 2017. — 112 с.

Микітчак Галина і Тарас. Джмеленя та Володарка злиднів. — Вінниця: Теза, 2017. — 160 с.

Микітчак Галина і Тарас. Джмеленя та Канікульне озеро. — Вінниця: Теза, 2017. — 256 с.

Ясіновська Наталія. Лізка Мармизко. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 160 с.

— **з фольклорних джерел**

Кротюк Оксана. Прилетіла пташечка. — Л.: Априорі, 2017. — 64 с.

Винницька Ярина. У країні сирних коників. — Л.: Terra Incognita, 2017. — 40 с.

— **книжка-білінгва**

Луцкевська Оксана, Борігард Віолетта. Русалки / Mermaids. — Київ: Братське, 2017. — 24 с.

Цурковська Христіна. Чарівна гуска. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 32 с.

Середній шкільний вік

— **казки**

Шкіря Василь. Шаркань. — Ужгород: Карпати, 2017. — 192 с.

— **мала проза**

Гербіш Надійка. Мене звали Мар'ям. — Х.: Віват, 2017. — 48 с.

— **п'єси**

Шкіря Василь. Ранок вечора мудріший. П'єси. — Ужгород: Карпати, 2017. — 160 с.

— **реалістична та психологічна проза**

Кирпа Галина. Тринадцятий місяць у році. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 224 с.

Луцкевська Оксана. З води у воду. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 128 с.

Морозенко Марія. Я закохалася. — К.: Академія, 2017. — 128 с.

— **історична книжка**

Зубченко Олександр. Перемагаючи долю. Козацьке щастя. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 320 с.

Яріш Ярослав. Самійло. — К.: Час майстрів, 2017. — 200 с.

— **пригодницька книжка**

Бачинський Андрій. Детективи з Артеку. Таємниці Кам'яних Могили. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 272 с.

Гридин Сергій. Відчайдушні. — К.: Академія, 2017. — 128 с.

Мельникова Діана. Розбишачий детектив. — К.: Фонтан Казок, 2017. — 208 с.

— **фантастика / фентезі**

Воронина Леся. Таємне товариство Ботанів, або Екстрим на горі Підстава. — К.: Знання, 2017. — 141 с.

Ініна Ніка. Вартові добра. — Х.: Ранок, 2017. — 272 с.

Марчук Надія. Спадкоємець та донька повітрулі. Книга 2. — Л.: Априорі, 2017. — 220 с.

Рибалко Марина. Марічка і Червоний Король. Останній перелесник. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 216 с.

— **міфологія**

Корній Дара. Духи природи. — Х.: Віват, 2017. — 320 с.

Старший шкільний вік

— **літературна казка**

Гаврош Олександр. Закохані казки: 14 маленьких історій для однієї великої дівчинки. — Ужгород:

В-во Олександри Гаркуші, 2017. — 88 с.

— **поезія**

Кіновська Маріанна. Бабин Яр. Голосами — К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2017. — 112 с.

— **мала проза**

Така любов. Прозбукует (ВЦ «Академія»)

— **реалістична та психологічна проза**

Біла Надя. Крута компанія. — К.: Академія, 2017. — 160 с.

Гридин Сергій. І паралельні перетинаються. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017. — 128 с.

Левкова Анастасія. Старшокласниця. Першокурсниця. — Л.: Видавництво Старого Лева, 2017, 2017. — 328 с.

Нікуліна Анастасія. Сіль для моря, або Білий кит. — Х.: Віват, 2017. — 224 с.

Процюк Степан. Сорок цистерн любові. — Вінниця: Теза, 2017. — 160 с.

Рижко Олена. Дівчина з міста. — К.: Академія, 2017. — 144 с.

Сайко Оксана. Птахи завжди повертаються. — К.: Академія, 2017. — 128 с.

— **історична книга**

Білик Леся. Промені й тіні Кароля Юзефа Ліпінського. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2017. — 176 с.

Бутченко Максим. Куркуль. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2017. — 256 с.

Гридин Сергій. Сапери. — К.: Академія, 2017. — 192 с.

Пахомова Тетяна. Таємниця галицького Версалю. — Х.: КСД, 2017. — 352 с.

Шутко Олександра. Хатідже Турхан. Кн. 1: Ковилі вітри не страшні. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2017. — 416 с.

— **фантастичні твори**

Гриценко Ната. Тінь на порозі. — К.: Академія, 2017. — 224 с.

Гульевич Андрій. Падіння орла. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2017. — 560 с.

Каторож Ярина. Стожар. Трилогія «Палімпсест». Кн. 1. — К.: КМ-Букс, 2017. — 432 с.

Яценко Петро. Нечуй. Немов. Небач. — Л.: Піраміда, 2017. — 416 с.

— **Доповнені та розширені видання**

Дев'ятко Наталія. Скарби Примарних островів. Кохана Пустельного Вітру. Книга 2. — Х.: Мачулін, 2017. — 376 с.

Савчук Наталя. Літописи Семи-свіття. Кн. 1. Діти переступу: роман-міфологема. — Навчальна книга — Богдан, 2017. — 416 с.

Продовжуйте читати! ■

ФЕСТ

Рівні рівності

Docudays.UA: фільми про дискримінації, покази для незрячих людей і перший національний конкурс повнометражок

Валентина САМЧЕНКО

У Києві з 23 по 30 березня проходить XV Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays.UA. Темою цього річного традиційно масштабного проекту є слова «Рівні рівності», а візуально його представляє логотип із лабіринтом — вибратися складно, але можливо.

Працюють, зокрема, шість секцій, що зосереджені на найбільш помітних дискримінаціях, які існують в усіх країнах світу: «Поважна рівність» зібрала картини про ейджизм — дискримінацію за віком, до речі, не лише старшим, а й молодим; «Проста жіноча рівність» досліджує не лише фемінізм; «Синдром рівності» покаже історії людей із фізичними вадами; «Квірність» зосереджена на ЛГБТ-кіно; «Свята рівність» привертає увагу до дискримінації на релігійному підґрунті, а «Неорівність» показує тему неонацизму.

Конкурс цього року складається з трьох секцій — DOCU/Україна (повнометражні фільми), DOCU/Коротко (короткометражні фільми), DOCU/Світ (міжнародна секція). Традиційні секції — DOCU/Хіти, ретроспектива чи спеціальні покази.

Цьогоріч уперше в історії фестивалю відбувається національний конкурс повнометражних стрічок DOCU/Україна.

На фестиваль-2018 надійшло 668 фільмів. Із такої кількості заявок на участь організатори відібрали 62 картини. Серед яких, наприклад, фільм «Макара», що отримав Гран-прі Тижня критиків на Каннському кінофестивалі.

Уперше 28 березня о 19:00 та 29 березня о 12:15 у кінотеатрі «Жовтень» покажуть фільми для незрячих людей. Аудіоописові коментарі супроводжуватимуть стрічку «Віддалений гавкіт собак» режисера Сімона Леренга Вільмонта, а також фільм «Перша сотня» режисерів Ярослава Пілунського, Юлії Шашкової, Юрія Грзузінова.

Фільмом-відкриттям фестивалю стала стрічка «Жінка в полоні». Угорська режисерка Бернадет Туза-Ріттер кілька років тому познайомилася зі співвітчизницею Етою, яка пішлалася тим, що ніколи не працювала, натомість тримала кількох... рабів-прислужників, в яких забрала документи. Серед них і Маріш — жінка, якій за паспортом за 50, а візуально — під 70. Маріш зайнята сім днів на тиждень: вона виконує всю хатню роботу та працює на місцевій фабриці, віддаючи весь заробіток Еті. У домі, де її утримують силою та погрозами, у неї небагато прав: спати на дивані і мати гроші на цигарки. Ета дозволила знімати режисерці Маріш, бо отримала гонорар. Закінчується фільм титрами про те, що в Угорщині людей із долями Маріш — 22 тисячі, в Європі — 1,2 млн.

Docudays.UA. — це і майстерня документального кіно DOCU/Клас, і простір для дітей віком від 3 до 14 років DOC/Садок. На окрему увагу заслуговує правозахисна програма Rights now, а також проект «Жива бібліотека», що працює на фестивалі з 2012 року. Від звичайних остання відрізняється тим, що замість книжок там люди, котрі розповідають свої унікальні історії та діляться досвідом передження щодо себе.

Загалом, упродовж восьми фестивальних днів відбудеться понад двадцять правозахисних подій і п'ять кампаній. ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Недільний ранок видався нарешті справжнім весняним, і ноги самі понесли на базар — і погодою насолодитися, і побачити, що нині «котирується» у торговельних рядах. Було би бажання, подумалося, а готувати є з чого, причому корисні й вітамінні страви, бо початок весни — ще той авітамінозний чинник. Буряки, морква, квасоля, гарбуз, капуста царство, картопля, ріпа, дайкон — неначе щойно з грядки, і вміють же люди зберігати!

— Почім гриби? — запитує дівчина в продавця, який якраз розвантажує коробки з дуже симпатичними тугими картузиками печериць. — По 44 гривні.

Ціна трошки «кусається», але печериці мають чудову властивість: їх на кілограм треба чимало. Тому з кілограма можна приготувати кілька страв і нагодувати всю родину, причому дуже смачно. От усі вищеперераховані овочі, і не лише овочі, а й крупи, присмачені грибами, дуже вирають у смаку і зовсім нівелюють відсутність м'яса: їси — і ще хочеться, і про м'ясо й не згадується.

Їж капусняк із грибами

Якщо цього посту ще не готували капусняк із грибами, є чудова нагода потішити і себе, і родину цією смачною українською стравою. Капусняки — загалом чудовий варіант страв, які по праву називаються першими, хоча за ситністю можуть слугувати «два в одному»: і першою, і другою стравами.

Отож, щоб приготувати капусняк із грибами, потрібні насамперед гриби — або 300 г свіжих, або 30 г сушених. Із сушеними страва матиме літній смак і дуже нагадуватиме про зелений ліс.

А ще треба 400 г квашеної капусти, 3 картоплини, морквина, цибулина, пастернак, селера (невеличкій), 2 столові ложки олії, трошки цукру, сіль і перець до смаку, лавровий лист, зелень.

Гриби замочити, проварити, помити і нашаткувати (відвар ще знадобиться, не виливайте). Квашену капусту відтиснути, потушувати, додаючи до неї грибний відвар і цукор. У решту грибною відвару вкинути картоплю (звісно, почищену і нарізану), довести до кипіння, додати капусту, гриби, злегка обсмажені шматочки моркви, пас-

ТРАДИЦІЇ

Цінителям грибних витребеньок

Найсмачніший піст — із капелюшками і ніжками

тернаку, селери і цибулі й варити до готовності. Потім додати спеції і посолити. Нехай ще кілька хвилин провариться, поки будемо кришити зелень. Із нею і подавати.

Запіканки-забаганки

Запіканки — гідні конкуренти пирогам. Як і пироги, їх усі люблять, але не всі беруться готувати: або довго, або заморочливо. Але це зовсім не так. Запіканка — це страва, яку, спікши раз, будеш пекти і пекти, бо зрозумієш її просту логіку сходу. Ось, приміром, її можна вловити на прикладі однієї з найсмачніших запіканок: картопляної з грибами.

Потрібно буде зробити лише два кроки: приготувати картопляне пюре і начинку. Для пюре знадобиться: 5-6 картоплин, спеції за смаком (сіль, перець, половина чайної ложки чебрецю, столова ложка лимонного соку). Для начинки: 400 г пече-

Грибні страви у піст і не лише — смачні.
Фото з сайта prohub.ho.ua.

риць, цибулина, 2 зубці часнику, 4 столові ложки оливкової олії, спеції і зелень за смаком.

Картоплю почистити, відварити в підсоленій воді і потовкати з оливковою олією та спеціями. Цибулю обсмажити кубиками, додати подрібнені гриби і часник. Тушувати приблизно 5 хвилин, посолити і поперчити. На дно дека викласти гриби, зверху розподі-

ти пюре і скропити оливковою олією. Відправити в духовку на півгодини при температурі 180 градусів. Вийняти з духовки, злегка остудити, а подавати присипану подрібненою зеленню.

Плов із секретом

Або з печерицями. Дивна властивість грибів у кожній страві мати неповторний смак у плові проявляється особливо.

На склянку рису потрібні 400 г печериць, цибулина, морквина, 2 зубці часнику, сіль, перець, куркума.

Моркву почистити і натерти на крупній тертці, цибулю подрібнити. У банячку розігріти олію, обсмажити в ній цибулю і додати моркву і гриби. Нехай протушкуються 5 хвилин, потім посолити і поперчити. Промити рис і висипати його до інших інгредієнтів у банячок, додати трохи куркуми. Залити все водою, щоб вона на один сантиметр була вище рису. Коли вода википить, додати подрібнений часник і тримати плов на повільному вогні ще 10 хвилин. Як і більшість страв, смакуватиме з подрібненою зеленню.

Піст помалу завершується. І серед безлічі його плюсів — корисні й пісні страви, які ми разом навчилися готувати і яких буде хотітися не лише в піст. Смачного! ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

А господині, очікуючи на Світле Воскресіння, уже на повну діляться рецептами великоднього меню, розповідають, що готували їхні мами-бабусі, що придумали вони і що мало успіх на попередні свята.

Від прабабусі до правнучки

Королева великоднього столу — паска — пеклася українцями з бабусі-прабабусі. Цей рум'яний запашний хліб увірвав у себе багато традицій і вірувань. Волинянка Ольга Пирогова старанно береже родинні рецепти і охоче ділиться ними. Треба сказати, що вони в неї настільки точно розписані, що я ще не пам'ятаю жодного, який би не вдавася з першого разу.

«Перед початком роботи матуся вчила з чистими руками та чистими помислами звернутися у своїй молитві до Бога, попросити усім здоров'ячка і щоб Господь благословив спекти смачні паски, — розповідає Ольга. — Приступати до тіста у чистому святковому одязі, краще — у вишиванці.

Сказати: «Господи, благослови!», перехреститися і приступати до тіста».

0,5 л молока спарити і дати вистигнути до теплого. 100 г свіжих якісних дріжджів розчинити у невеликій кількості теплої води, додавши 1-2 чайної ложки цукру і трішки борошна, добре розмішати і дати підійти в теплому місці. Поки підходить наша розчина, розтопити 500 г свіжого вершкового масла і охолодити. Тепле молоко, розчину, вершкове масло, 10 свіжих домашніх яєць, 4 склянки цукру (пробувала менше, бо спершу здалося, що цукру забагато, але тепер кладу рівно 4 склянки — пасочка виходить якраз така, як я люблю — солодка), 2 столові ложки олії (без запаху) перемішати і замісити тісто, поступово додаючи просіяне борошно — у мене йде 12 склянок. Дуже добре додати до тіста склянку свіжого тепленького картопляного відвару і трішки (може, з півсклянки) картопляного пюре,

ГОТУЄМОСЯ

Великоднє меню

Традиційне і новеньке — цікавеньке для очікування світлого свята

торік спробувала — експеримент вдавася — пасочки вийшли просто надзвичайні.

До тіста я додаю трохи кардамону — тертих зернят, мелю сама у кавничці, хоч маю і готовий порошок, але мені так смачніше. А ще для кольору — порошок куркуми. Тоді пасочки виходять надзвичайно гарного насиченого кольору. Ставлю в тепле місце, накривши чистеньким рушничком. Поки підходить тісто — не скакати, не метушитися, не бігати по хаті, уникати протягів. Обминаю 3 рази. Перед останнім разом додаю родзинки. Попередньо їх перебираю, трохи замочую в тепленькій воді і добре промиваю, а ще — ванільний цукор (тут треба вгадати, бо як переборщити, то тісто гірчить) і апельсиніві цукати, які маю уже готові, роблю їх заздалегідь. Дно і стінки формочок добре змазую рафінованою олією, а зверху по олії посипаю (і стінки, і дно) сухарями (тру на дрібній тертці черствий батон).

На дно кладу шматочок білого чистого пергаментного паперу (вирізаю по площі дна), його з двох сторін щедро змазую вершковим маслом — потім дуже легко виймати пасочку. Тісто кладу на 1/3 форми (але формочки спершу трохи підігрівую в духовці — зовсім-зовсім трішки, щоб моє тісто відразу починало сходити). Коли пасочка підніметься на 2/3 об'єму форми — ставлю до розігрітої духовки випікати. І відразу змазую збитими жовтками, щоб тісто не осіло.

Як пасочки спечуться, часом поливаю глазур'ю. А часом просто посипаю посипкою. Тепер їх багато — щороку якісь інакші.

Торішні пасочки ми з онукою оздобили глазур'ю на желатині, тримається міцно. Не осипається.

Треба: 1 ст. л. желатину, 2 ст. л. води.

Дати набрякнути 5 хвилин. Готуємо сироп: 1 склянка цукру, 4 ст. л. води.

Перемішати і поставити на повільний вогонь. Постійно помішувати до повного розчинення цукру, зняти з вогню, додати желатин і збити міксером, аж поки не побіліє (2-3 хвилини). Трохи остудити і нанести пензликком.

Можна ще додати половину пачки ванільного цукру.

Ольга Пирогова розповідає, що її внучка Катруся також уже навчилася пекти прабабусину пасочку. «Тісто місили і пекли удвох із дитиною. А прикрашала Катруся свою пасочку самостійно, звісно, мала цікавуха відкрила завчасно духовку, тому її пасочка вийшла не така рівна. Але на смаку це ніяк не позначилось. Дитя так тішилось, свою пасочку нікому краяти не дозволяло!».

Ті самі гості в ту саму хату

Оскільки Великдень — родинне свято, і треба готувати для найрідніших щороку, то меню треба урізноманітнювати, щоб страви не набридали і щоб свято не втрачало своєї величч. Киянка Олена Рибник пропонує, приміром, ковбаски, але з новим смаком.

«Великдень без ковбасок, як Новий рік без ялинки — ніби й свято, але чогось не вистачає. Але, на жаль, не всі можуть собі дозволити ласувати смачними домашніми ковбасками зі свинини, та ще й зі шкварочками. Вихід? Приготувати ковбаски з курятини. — ра-

Час збирати продукти на духмяні паски.
Фото з інтернету.

дять вона. — А для того, щоб вони стали ще соковитішими і набули приємного аромату, додамо яблука. Повірте, вийде дуже смачно!».

Інгредієнти: 750 г курячого філе порізати на дрібні шматки та поставити у морозилку на 1 годину, 125 г бекону, підготувати так само, як філе, 1 ст. л. холодного вершкового масла, 2 яблука сорту Гренні Сміт (зелені та ароматні) почистити від шкірки, натерти на тертці, перекласти на друшляк та дати стекти зайвій рідині, але не витискати, 2 ч. л. зернят коріандру, 1 ч. л. зернят фенхелю, 2 ч. л. зернят духмяного перцю, 0,5 ч. л. солі, 0,5 ч. л. мускатного горіха, 2 ст. л. оливкової олії, свинячі кишки.

Спосіб приготування:

Злегка приморожене куряче філе покладіть у комбайн та подрібніть так, щоб вийшов фарш зі шматками м'яса. Особисто я для цього використовую режим пульсації, але якщо його у вашому комбайні немає, просто на секунду натисніть кнопку 6-8 разів. Перекладіть фарш до великої миски. Так само підготуйте бекон. Покладіть подрібнений бекон до курятини, додайте вершкове масло та вимішуйте, краще руками, до однорідної консистенції. Додайте яблука та ще раз вимісіть.

До млинки чи ступки покладіть зернята коріандру, фен-

хелю та перцю і розітріть, але не до стану пудри. Звичайно, ви можете використати вже подрібнені приправи, але ті, що змолоти щойно, нададуть вашому ковбаскам надзвичайно яскравого смаку та аромату. Подрібнені спеції додайте до фаршу разом із мускатним горіхом, сіллю та можете додати трохи червоного гострого перцю, якщо любите гостре. Ще раз вимісіть фарш.

Як пхати фарш у кишку, довго розповідати не буду: або використайте спеціальні насадки на м'ясорубку чи комбайн, або робіть через воронку пальцями (також можна взяти дволітрову пластикову пляшку, відрізати дно, а на горлечко надіти кишку і закріпити). Ви можете приготувати одну велику ковбаску або декілька менших — залежить від вашого смаку та бажання.

У великій пательні прогрійте оливкову олію. Викладіть ковбаску (згорнувши її у формі спіралі) або ковбаски на пательню та обсмажуйте на середньому вогні по 5-7 хвилин із кожного боку, щоб утворилася золотаво скоринка. Перекладіть на паперовий рушник, щоб забрати зайвий жир.

Подавайте ковбаски гарячими з вашим улюбленим соусом.

Приємних передсвяткових думок, гарних рецептів, вдалих святкових страв! ■

Максим Міхельсон
головний тренер БК «Черкаські мавпи»

«Друге місце в регулярному чемпіонаті — це подія, котру потрібно відзначити»

■ БАСКЕТБОЛ

Дорога для фаворита

Регулярний чемпіонат у чоловічій суперлізі завершився впевненою перемогою «Дніпра»

Віталій МОХНАЧ

На відміну від елітного футбольного дивізіону України, де з перших днів незалежності на провідних ролях залишаються ті ж самі команди, в найсильнішому баскетбольному чоловічому чемпіонаті періодично відбувається зміна декорацій.

Звісно, й у вітчизняному баскетболі є команда, котрій належить «контрольний пакет» чемпіонських акцій, проте поруч із десятиразовим чемпіоном країни — «Будівельником» — у пулі володарів чемпіонських титулів перебуває й низка інших колективів. Щоправда, одні з них — скажімо, «Азовмаш» та «Донецьк» — припили своє існування, інші — як то одеська БІПА чи «Хімік» — нині далекі від своїх чемпіонських кондицій.

Дивлячись же на підсумки «регулярки» в поточному чемпіонаті країни серед чоловіків, можна припустити, що за підсумками «плей-оф» суперліги в когорті чемпіонів України станеться поповнення. Два роки поспіль «Дніпро» тріумфував у Кубку країни. Тепер, думається, прийшов час і для підкорення командою Дениса Журавльова головного баскетбольного турніру країни. Її домінування в регулярному чемпіонаті сезону-2017/2018 було беззаперечним — 25 перемог та лише три поразки. При цьому фіналісти попереднього розіграшу суперліги — «Будівельник» та «Хімік» — завершили «регулярку» на третьому

та четвертому місці відповідно, пропустивши поперед себе сенсаційних «Черкаських мавп».

Нинішній сезон для команди Максима Міхельсона складається як не можна краще. Поява в черкаському колективі досвідченого Олександра Кольченка, що має досвід виступів у «Будівельнику» та «Азовмаші», дозволила йому замахнутися на високі місця в поточному ЧУ. За результатами «регулярки» саме 29-річний Кольченко став найрезультативнішим гравцем суперліги, заробляючи в середньому за гру 17,4 очка.

Утім не єдиному Кольченку з його високим відсотком влучань мають завдячувати володарники «мавп» за неймовірно високе місце в «регулярці»-2017/2018. Екс-гравець «Хіміка» Володимир Конев, колишній лідер «Ферро-ЗНТУ» Макс Конате, кращий гравець матчу «усіх зірок» суперліги-2018 Шахід Девіс — усі вони, як і більшість нинішніх баскетболістів «мавп», опинилися в Черкасах лише в поточному сезоні. У останньому матчі «регулярки» підопічні Міхельсона на практиці продемонстрували свій потенціал, розгромивши з 32-очковою перевагою чинного віце-чемпіона країни — «Хімік».

Думається, з такою грою «Черкаським мавпам» буде нескладно подолати перший етап «плей-оф», де їхнім суперником стане сьомий колектив регулярної частини чемпіонату — харківський «Авантаж-Полі-

Фіналісти минулорічного «плей-оф» — «Будівельник» та «Хімік» — у нинішньому розіграші суперліги виглядають не так переконливо.
Фото автора.

технік». Вочевидь, найпринциповішею дуеллю чвертьфінальної стадії буде дербі Одеського регіону — між южненським «Хіміком» та одеською БІ-

Пою, головним тренером якої нещодавно став екс-очільник «хіміків» Олег Юшкін. Головною ж битвою півфінального етапу має стати прогнозова-

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Суперліга. Чоловіки. Заключні матчі регулярного сезону.
«Дніпро» — «Запоріжжя» — 97:77,
«Авантаж-Політехнік» — «Миколаїв» — 92:90, «Черкаські мавпи» — «Хімік» — 99:67, «Дніпро» — «Миколаїв» — 80:72, «Будівельник» — «Хімік» — 88:81, «Черкаські мавпи» — БІПА — 88:72.
Турнірне становище: «Дніпро» — 25 перемог/3 поразки, «Черкаські мавпи» — 20/8, «Будівельник» — 19/9, «Хімік» — 14/14, БІПА — 11/17, «Миколаїв» — 10/18, «Політехнік» — 7/21, «Запоріжжя» — 6/22.

не протистояння другого та третього за рейтингом колективів «регулярки». Якщо все йтиме за передбачуваним сценарієм, коли сіяні команди зможуть подолати проміжні бар'єри, то за право зіграти з «Дніпром» у фіналі змагатимуться «Будівельник» та «Черкаські мавпи», котрі лише в останньому турі визначили свої місця в турнірній таблиці.

Як видно, на всіх суперників, які, цілком імовірно, можуть вийти на побачення з переможцем «регулярки» з Дніпра, очікують вельми серйозні випробування. Може статися так, що й у півфіналі, й у фіналі команді Дениса Журавльова випаде грати з клубами, що мають чемпіонську історію. От тільки чи знайдуться у них сили та можливості підтвердити своє високе реноме в протистоянні з добре зіграним та амбіційним фаворитом? Сергій Загребя, Олександр Мішула, Станіслав Тимофєєнко, Павло Ревзін під керівництвом Дениса Журавльова грають не один рік. І якщо в минулому сезоні ігрова перевага була на стороні конкурентів, то в поточному «плей-оф» саме «Дніпро» має найбільше шансів на успіх. ■

■ ФУТБОЛ

Із привітом — зі Швейцарії

Незабаром у вітчизняній прем'єр-лізі з'явиться новий президент; скоріше за все — іноземець

Григорій ХАТА

Коли два роки тому Володимир Генінсон заступав на пост президента Української прем'єр-ліги, він говорив, що його головним завданням на перші сто днів роботи на новій менеджерській позиції буде створення єдиного телевізійного пулу для всіх учасників елітного дивізіону. У разі ж невдачі — натякав, що може залишити свій пост.

Два роки Володимир Генінсон безлідно намагався об'єднати вітчизняні клуби ПЛ під спільною телевізійною парасолькою. Тепер же, коли наближається дата нових виборів очільника ліги, в його нинішнього керівника аргументів для переобрання не так уже й багато. Не дивно, що кандидатури Генінсона немає серед числа претендентів на посаду президента УПЛ, котрого 6 квітня обиратимуть на звітно-вибор-

чому конгресі клубів-засновників організації. «Шкода, що Володимир Генінсон не хоче балотуватися на наступний термін. Із ним було дуже зручно працювати. Жаль, що йому не вдалося централізувати телевізійні права», — відзначив директор «Олександрії» Дмитро Китаєв.

У вівторок, 27 березня, сплив термін висування кандидатів на пост президента УПЛ. Про деталі цього процесу прем'єр-ліга громадськості не інформувала. Проте, як повідомляли неофіційні джерела, до останнього моменту серед числа претендентів на високу посаду фігурувало одне лише прізвище швейцарця Томаса Грімма, котрого висунула «Олександрія».

Як і Генінсон, котрий до приходу в УПЛ займав одну з керівних посад у Федерації футболу України, Грімм також був поєднаний контрактом із ФФУ, вирішуючи низку менеджерських питань під час

підготовки національної збірної України до фінальної частини чемпіонату Європи-2016. Відтак говорити, що громадянин Швейцарії — зовсім чужа людина для українського футболу, нелогічно. Проте далеко не всі у нашому футбольному господарстві позитивно сприймають прихід «легіонера» на керівний пост в УПЛ. Мовляв, звідки йому знати про проблеми вітчизняного футболу.

Утім, як наголошував Генінсон, головною метою для прем'єр-ліги під його керівництвом була її самоокупність. «Ми перебудовували роботу УПЛ таким чином, аби вона почала заробляти гроші для клубів», — пояснював нинішній очільник ліги. Не виключено, що для роботи в цьому напрямі швейцарський менеджер має трохи більше знань і вмінь, ніж його українські конкуренти, й тому його кандидатура є безальтернативною. ■

■ КАЛЕНДАР

XXVII чемпіонат України з футболу

Прем'єр-ліга (другий етап)

25-й тур (базовий день — 31 березня)

«Ворскла» — «Верес»
«Маріуполь» — «Динамо»
«Зоря» — «Шахтар»
«Карпати» — «Чорноморець»
«Зірка» — «Олександрія»
«Сталь» — «Олімпік»

26-й тур (7 квітня)

«Динамо» — «Зоря»
«Ворскла» — «Маріуполь»
«Верес» — «Шахтар»
«Олександрія» — «Сталь»
«Чорноморець» — «Олімпік»
«Карпати» — «Зірка»

27-й тур (14 квітня)

«Маріуполь» — «Верес»
«Зоря» — «Ворскла»
«Шахтар» — «Динамо»
«Олімпік» — «Олександрія»
«Зірка» — «Чорноморець»
«Сталь» — «Карпати»

28-й тур (21 квітня)

«Зоря» — «Маріуполь»
«Шахтар» — «Ворскла»
«Верес» — «Динамо»
«Сталь» — «Зірка»
«Олімпік» — «Карпати»
«Чорноморець» — «Олександрія»

29-й тур (28 квітня)

«Ворскла» — «Динамо»
«Маріуполь» — «Шахтар»
«Зоря» — «Верес»
«Карпати» — «Олександрія»
«Зірка» — «Олімпік»
«Сталь» — «Чорноморець»

30-й тур (5 травня)

«Динамо» — «Маріуполь»
«Шахтар» — «Зоря»
«Верес» — «Ворскла»
«Олімпік» — «Сталь»
«Олександрія» — «Зірка»
«Чорноморець» — «Карпати»

31-й тур (13 травня)

«Маріуполь» — «Ворскла»
«Зоря» — «Динамо»
«Шахтар» — «Верес»
«Зірка» — «Карпати»
«Сталь» — «Олександрія»
«Олімпік» — «Чорноморець»

32-й тур (19 травня)

«Динамо» — «Шахтар»
«Ворскла» — «Зоря»
«Верес» — «Маріуполь»
«Чорноморець» — «Зірка»
«Карпати» — «Сталь»
«Олександрія» — «Олімпік»

Примітка: по завершенні другої частини ЧУ команди, що посядуть за її підсумками 10-те та 11-те місця, зіграють по два матчі в перехідному «плей-оф» із третього та другою командою першої ліги.

ЗАМОРСЬКІ ГОСТІ

До нас їде ревізор

Періс Хілтон візьме участь у відкритті «Гранд Готелю» у Львові

Аліса КВАЧ

Світ тисний, а земля кругла, каже народна приказка. І цей закон всевітнього тяжіння свого часу притягнув одне до одного всевітньо відому світську левицю та модель, спадкоємицю готельної імперії Hilton Hotels & Resorts Періс Хілтон та популярного актора, зірку серіалу «Соціопат» Кріса Зілку. А після того, як у січні Кріс оосвідчився Періс, і вона погодилася стати його дружиною, почали відкриватися й інші цікаві моменти його біографії. Поперше, з'ясувалося, що насправді нареченого звати Крістофер Майкл Сеттлмайр, а Зілка — це дівоче прізвище його мами, яка має українське коріння. А дідусь Кріса був родом із Києва, і саме він дав поштовх онуку до занять мистецтвом.

А такий збіг обставин дав привід власнику «Гранд Готелю» у Львові, бізнесмену Григорію Козловському, запросити Періс Хілтон та її нареченого стати почесними гостями відкриття нового готелю після реконструкції, запланованого на 31 березня. І — отримати згоду. Щоправда, Козловський зізнався, що пара прилетить на два дні раніше, щоб іще побувати в Києві, у місцях, пов'язаних із дитинством дідуся Кріса. І що вони спеціально відтягували відкриття готелю, хоча всі роботи в ньому були завершені ще місяць тому. Суму гонорару зіркових гостей власник «Гранд Готелю» не розголошує, хоча і зазначив, що в його готелі Періс Хілтон матиме право безкоштовного проживання до кінця життя.

З одного боку, така пропозиція може бути привабливою. Бо, попри статус єдиної спадкоємиці готельної імперії Hilton Hotels & Resorts, власник фірми, її дідусь Баррон Хілтон, у 2007 році написав заповіт, за яким 97% своїх придбаних відписав на благодійність, так що Періс не так багато й перепладе. З іншого — якщо лише на заручини Кріс подарував їй перстень із діамантом вартістю в 2 мільйони доларів, то й на інші забавні майбутньої дружини йому має вистачити.

До речі, в Україні Періс Хілтон гостюватиме не вперше. У 2013-му вона прилітала на запрошення нардепа Олександра Онищенка для участі в журі конкурсу «Міс Україна». А в 2016 році вона виступала на відкритті одного з нічних клубів. Та й раніше голлівудську білявку не раз бачили на наших теренах. А тепер — тим більше. ■

Періс Хілтон.

Ната НЕТУДИХАТА

До яких лише хитрощів не вдавалися в радянські часи, щоб винести із заводів чи фабрик дефіцитну продукцію. І на себе одягали (якщо це одяг), і до тіла примотували, і різні хитромудрі кишеньки до одягу пришивали. Особливо престижною була робота на м'ясокомбінатах. «У моєму дитинстві до нас учасили м'ясники. Вони виносили на собі пласти м'яса і сала, загорнуті в газети й обкручені довкола тулуба. Тато їх вгощав горілкою, важив і розраховувався», — згадував відомий письменник Юрко Винничук.

Як показує практика, досвід таких «кулібників» користується попитом і досі. На Кременчуцькій птахофабриці днями охорона затримала 35-річного працівника, який намагався винести на собі понад сотню яєць. Для цього він пошив спеціальну куртку із численними внутріш-

ОТАКОІ!

Обережно — яйця!

У Кременчуці чоловік пошив спеціальну куртку для крадіжки яєць із птахофабрики

німи кишеньками, у які і заховав яйця. Якщо врахувати, що середня вага яйця дорівнює 60 грамам, то вага такого «бронежилета» була понад 6 кілограмів.

Що цікаво, більшість читачів блога Дениса Казанського, який розмістив цю інформацію, не здивувалася цьому, а почали жваво згадувати свій радянський досвід. Зокре-

ма, одна дискусувачка сказала, що тому чоловікові ще пощастило. Бо в них на фабриці був інший досвід: жінки ховали яйця у жіночі колготи, перев'язуючи кожне вузликком, а тоді закріплювали цей «патронташ» на грудях, під светрами. І все б нічого, якби охоронець одного разу не розчулювався і не поліз до однієї з жінок обійматися. ■

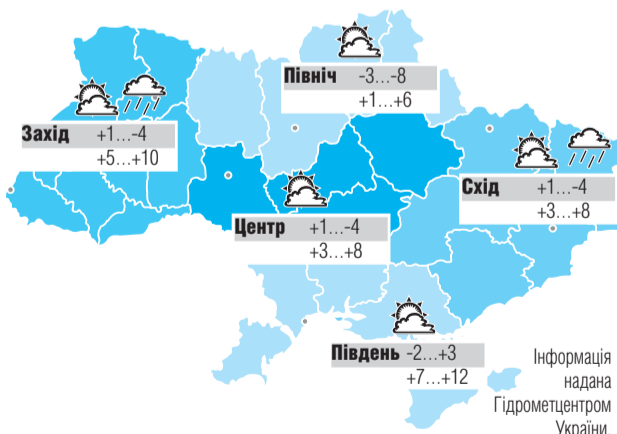
ПОГОДА

29 березня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, без істотних опадів. Вітер східний, 5-10 м/с. Температура вночі -2...-4, удень +3...+5.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, невеликі опади.
Славське: вночі 0...+2, удень +5...+7. **Яремче:** вночі -1...+1, удень +4...+6. **Міжгір'я:** вночі 0...+2, удень +5...+7. **Рахів:** -1...+1, удень +7...+9.

27 березня висота снігового покриву становила: **Дрогобич** — немає, **Стрий** — 0,5 см, **Славське** — 1 см, **Плай** — 71 см, **Міжгір'я** — 4 см, **Рахів** — 1 см, **Долина** — 5 см, **Івано-Франківськ** — 0,5 см, **Яремче** — 10 см, **Коломия** — 5 см, **Пожежевська** — 88 см.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса:
03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок:
т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро:
т./ф.: (044) 454-88-86,
reklam@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації:
т./ф.: (044) 454-84-41,
sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

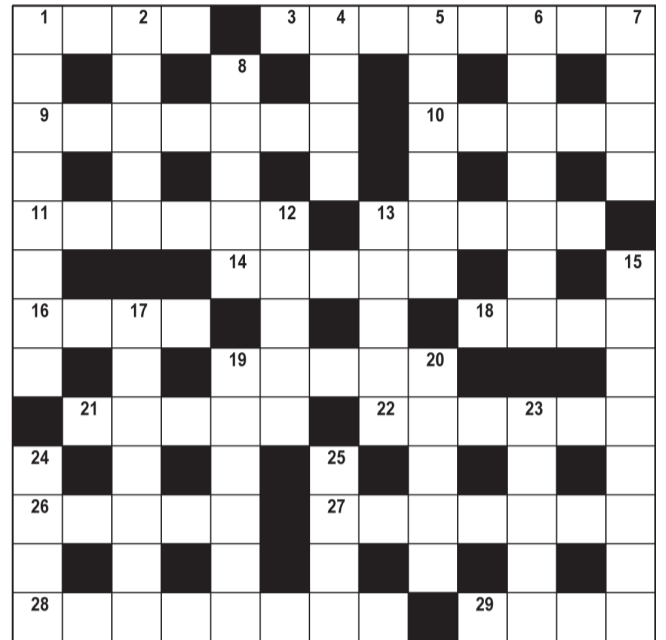
Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітасмо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:

«Преса України» — у Києві
Зам. 3009035
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 159
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю — суботу (спільний номер)
Тираж 86734

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №35

По горизонталі:

1. Військово-політичний союз провідних держав світу, до якого прагне приєднатися Україна. **3.** Захист від сонця, який став захистом від дощу. **9.** Порода тонкорунних овець. **10.** Доказ невинуватості, який полягає в доведенні факту, що в момент скоєння злочину людина перебувала в іншому місці. **11.** Експериментальний виріб. **13.** Популярна комедія Ельдара Рязанова. **14.** Сукупність однорідних предметів, які разом становлять одне ціле. **16.** Поширене в Росії знаряддя катування. **18.** В архітектурі — середня частина капітелі. **19.** Отруйна змія, з якою часто виступають індійські факіри. **21.** Натягнене пружне полотно, яке збільшує висоту стрибка. **22.** Ім'я відомого узбецького поета і мислителя. **26.** Офіційна папська грамота, послання. **27.** Народний депутат України, экс-комбат «Миротворця». **28.** Трикутна піраміда. **29.** Ім'я відомого українського актора і режисера, чий пам'ятник у ролі Швейка стоїть у Києві біля театру Франка.

По вертикалі:

1. Давньогрецька богиня помсти. **2.** Завужена догори металева кавничка з ручкою, джезва. **4.** Російська співачка татарського походження. **5.** Популярний фільм Джеймса Кемерона про планету Пандора. **6.** Представник великого капіталу, який

впливає на політику держави і формує її у власних інтересах. **7.** Емблема флоту. **8.** «Великий український поет Чехов», за версією Віктора Януковича (ім'я). **12.** Відкидна покривка, що прикриває мотор або якийсь механізм у машині. **13.** У давньогрецькій міфології — потвора з тілом змії і головами дракона. **15.** Смажена яловичина. **17.** Запобіжний засіб, який одягають підозрюваним на домашньому арешті. **19.** Висушені абрикоси без кісточок. **20.** «Червоною гадюкою несе ... вісті, щоб летіли круки з поля панів-ляшків їсти» (Тарас Шевченко). **23.** Ім'я голлівудської актриси, зірки фільму «Основний інстинкт». **24.** Настоятель католицького монастиря. **25.** Малюнок з натури, підготовка до малювання картини.

Кросворд №34 від 27 березня

ПРИКОЛИ

Якось зустрілися Чапаєв і батько Махно. Чапаєв давай вихвалитися: — От у нас є баба, яка може завалити цілий полк, — Анка-кулетница.
— Тю, подумаш полк, — каже Махно. — От у нас є грім-баба, яка може завалити цілу Верховну Раду, — Надька-мінометница.

Чоловіка вкусив собака. Він відчув себе зле і звернувся до лікаря:
— Повинен вас засмутити: у вас сказ, — сказав лікар.
Пацієнт узяв аркуш паперу і почав швидко щось писати.

— Навіщо ви пишете заповіт? Я спробую вас вилікувати.
— Це не заповіт. Я складаю список тих, кого мені треба вкусити, перш ніж я помру.

У суді слухають справу про розлучення.
Дружина:
— Я вимагаю, щоб нас розлучили: чоловік без мого відома продав усі каструлі, а гроші пропив.
Чоловік:
— Я теж прошу нас розлучити: зникнення каструль ця ідеальна господиня виявила тільки на сьомий день!